

Tillæg til miljøgodkendelse af Tøndervej 10, 6500 Vojens

Jf. § 12 stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 442 af 13/05/2016)

18. maj 2017

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold.....	3
1.1	Ejer og driftsforhold.....	4
1.2	Godkendelsespligt	4
1.3	Godkendelsens omfang	4
1.3.1	Projektets omfang	4
1.3.2	Tidligere godkendelser	6
1.3.3	Biaktiviteter.....	6
1.3.4	Husdyrbrugets ophør	6
1.4	Offentlighed og høring	7
1.4.1	Offentlighed og høring.....	7
1.4.2	Ikke-teknisk resume	15
2	Anlægget	16
2.1	Dyrehold og Management.....	16
2.2	Lokalisering.....	19
2.2.1	Faste afstandskrav	19
2.2.2	Landskabet og planforhold	20
2.3	Energi- og vandforbrug	25
2.3.1	Energiforbrug.....	25
2.3.2	Vandforbrug	26
2.4	Gener.....	26
2.4.1	Lugt	26
2.4.2	Støj.....	27
2.4.3	Lys.....	27
2.4.4	Fluer og skadedyr.....	27
2.4.5	Støv	27
2.4.6	Transport	27
2.5	Forurening	28
2.5.1	Spildevand	28
2.5.2	Husdyrgødning og foder	28
2.5.3	Affald og miljøfarlige stoffer	29
2.5.4	Ammoniak.....	29
3	Arealerne	39
4	Vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse	40
5	Bilag	41

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12 stk. 3 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Tøndervej 10, 6500 Vojens ved Eike Jensen.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 37.300 årshøner, svarende til 224,7 DE og 41.300 årshøner, svarende til 242,94 DE. Desuden vil der blive etableret et nyt pakkerum midt på den østlige side af stalden, med en veranda på hver side af pakkerummet. Verandaerne vil hver have en længde på ca. 52 m og en bredde på 5 m. Endvidere vil der blive opstillet to nye fodersiloer syd for pakkerummet på den vestlige side af stalden. De to siloer vil være på hver 26 m³ og få en maks. højde på 12 m.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår, og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør §§ 40 og 41 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2025.

Dato for godkendelse: 18. maj 2017

Håkon Karlsen
Miljømedarbejder
Erhverv, Haderslev Kommune

Journal nr.: 17/1931
Kvalitetssikring: Astrid K. Jepsen, Haderslev Kommune

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#)

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 211 af 18/02/2017](#)

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger

Eike Jensen
Tøndervej 10
6500 Vojens
Mobil nr.: 61336782
E-mail:
eikejen1@icloud.com

Bedriftsoplysninger

Adresse Tøndervej 10
Postnummer og by 6500 Vojens
CVR nr. 34242607
CHR nr. 53269

Ejendomsnr. 5100019150

Konsulent

Lene Egtved Andersen
Kolding Herreds
Landbrugsforening
Niels Bohrs Vej 2
6000 Kolding
Tlf. nr.: 76341788
E-mail: lea@khl.dk

Matrikel på ejendom

Ejerlav Matrikel nr. 26
Arnitlund, Vedsted Arnitlund, Vedsted

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Ansøgningen omfatter udvidelse af dyrehold **fra** 37.300 årshøner **til** 41.300 årshøner, som er omfattet af godkendelsespligt efter § 12 stk. 3. Endvidere opførelse af en 5 meter bred veranda ned langs stalden i alt 104 m lang. Tilbygningen er lovgivningsmæssigt sidestillet med at bygge en stald og udløser ligeledes godkendelsespligt efter § 12 stk. 3.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Ansøgningstekniske forklaringer

I husdyrgodkendelse.dk kan der ikke indsættes fritgående høns i etagesystem. For at beregne på det rigtige staldsystem er der i stedet sat skrabe høns ind i etagesystem og normerne er rettet til fritgående høns. Desuden er dyrene sat til at være på græs i 1 måned om året, da det omtrent passer med hvor stor en del af gødningen, der i følge normtallene afsættes på udearealet.

Der kan i ansøgningssystemet ikke regnes på hyppig fjernelse af gødning. Effekten fremgår af teknologibladet "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur".

Effekten er sat ind som "kemisk kluftrensning". Det understreges, at der IKKE er tale om luftrensning, men om hyppig tømning af gødningsbånd.

Vedr. afsætning af gødning på udearealet. Husdyrgodkendelse.dk melder fejl, hvis dyrene sættes på græs inden for udspretningsarealet. Derfor er dyrene sat på græs uden for udspretningsarealet og så er der importeret den samme gødningsmængde, som hvis de var på græs inden for udspretningsarealet. Der er anvendt K13 sædskifte, som er det sædskifte der ligner mest, idet hønsegården jo ikke omlægges.

Baggrund

Eike Jensen ansøger om at udbygge dele af den eksisterende stald med en veranda og udvide besætningen af fritgående høner med 4.000 hønepladser. Stalden med skrabe høner vil være uændret, dog er der jf. MGK fra 2011 etableret volieresystem, som der også er i staldene med fritgående høner. Desuden vil det eksisterende pakkerum blive ændret til kølerum og til opbevaring og der vil blive etableret et nyt pakkerum på den østlige side af stalden.

Udvidelsen foregår på matrikel 26, Arnitlund, Vedsted.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at projektet kun omfatter anlæg på den aktuelle ejendom og at denne ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med anlæg på andre ejendomme.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførelse af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Udnyttelsesfrist

Der er ansøgt om, at have to år til at udnytte godkendelsen, hvilket stilles som vilkår. Med udnyttet menes her, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Endvidere skal der være indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelse meddelelser. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Haderslev Kommunes vurdering

Ejendommen er miljøgodkendt i 8. februar 2011 til skrabe- og frilandsæg. Dengang blev det godkendt at udvide den eksisterende besætning **fra** nuværende dyrehold svarende til 108,43 DE bestående af 18.000 årshøner **til** et dyrehold svarende til 248,27 DE bestående af 37.300 årshøner (40.480 stipladser) og 33.000 hønniker (15.000 stipladser). De nye anlæg blev dog aldrig bygget, og godkendelsen blev derfor kun delvis udnyttet. Dette resulterer i, at der ikke er hønniker på ejendommen.

Der er indsendt beregninger via Husdyrgodkendelse.dk – skema 94026. Der er i beregningerne taget udgangspunkt i den nudrift der var gældende i 2009 jf. 8-års reglen.

Der er den 5. maj 2015 meddelt afgørelse efter § 29 om etablering af gyllebeholder. Der er oplyst, at denne ikke bliver bygget.

Der blev givet en byggetilladelse til at opføre en servicebygning på 78,3 m² den 8-08-2011.

Haderslev Kommune vurderer, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Denne miljøgodkendelse erstatter enkelte vilkår stillet i den tidligere godkendelse for husdyrbruget.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Haderslev Kommunes vurdering

I miljøgodkendelsen fra 8.02 2011 er vilkår 11 stillet vedr. husdyrbrugets ophør. Dette vilkår gælder også i dette tillæg.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse og om udkast til miljøgodkendelse den 5. april 2017 med en frist på 3 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom følgende bemærkninger fra omboende:

Haderslev kommune
Teknik og miljø
Simmerstedvej 1A, 1.
6100 Haderslev
Att. Sagsbehandler Pernille Toft Schilling

TEKNIK & MILJØ
26 APR. 2017
Haderslev Kommune

Amitlund d. 22. april 2017

Høringssvar vedr. Sagsindent. 17/1931, miljøgodkendelse for husdyrbruget på Tøndervej 10, 6500 Vojens.

Vi har i starten af april måned modtaget et udkast om tillæg til miljøgodkendelse for husdyrbruget på Tøndervej 10, 6500 Vojens, som en af de nærmeste naboer.

Vi vil gerne gøre indsigelse mod, at man på Tøndervej 10 vil få tilført 4000 ekstra høns, et nyt pakkerum + verandaer på begge sider af pakkerummet og 2 fodersiloer.

Vores begrundelse for vores indsigelse er, at lugtgenerne allerede nu er meget slemme, især de dage hvor der er østenvind. På disse dage har man ikke mulighed for at sidde ude og grille på grund af den meget slemme lugt fra hønsestalden. Det er helt umuligt at hænge sit vasketøj ud på disse dage.

Det er værst når der skal nye høns ind, så bliver staldene gjort rene og lugten er meget slem og det gamle hønsemøg skal køres ud og pløjes ned på markerne omkring vores ejendom.

De mange høns vil tiltrække mere utøj, fluer og de 2 fodersiloer vil tiltrække endnu flere rotter.

Der vil blive en del mere tung trafik til og fra hønseriet med levering af høns, afhentning af æg og levering af foder.

Hvis det på et tidspunkt kommer så langt, at hønsene skal gå frit omkring, vil lugten blive endnu mere forstærket og lydniveauet vil blive betydeligt højere.

Vi er meget bekymret for, at en tilførsel af 4000 høns, 2 siloer og et nyt pakkeri med verandaer, vil udgøre en risiko for, at vores hus vil falde i værdi og ikke mindst at det vil blive svært, at sælge en ejendom som ligger så tæt på en stor hønsefarm med megen støj og store lugtgener.

Vi håber vores indsigelse imødekommes og står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål.

Med venlig hilsen

Karin Ahrndt

Helle Saxager

HELLE Saxager Bent Lund
TOM SAXAGER Tina Saxager
T. SAXAGER

Harald Ahrndt

Bent Lund

Robert Ahrndt

Ansøger har kommet med følgende bemærkninger til de omboendes høringsvar:

”Tilbage meldning på indsigelse

Der vil fortsat kun blive afhentet æg to gange ugentligt. Tirsdag og fredag, dette foregår som regel om formiddagen.

Udvidelse med 4000 høner vil øge leveringen med ca 2 paller æg om ugen, afhentning af æg vil derfor ikke forekomme oftere. (11960æg pr. Palle)

Levering af nye hønniker og afhentning til slagt vil desuden også fortsat foregå med 2 lastbiler. Disse har hver især plads til 8.000-9000 høner. (ca 14-15000 høner pr. Hus).

Vi er på ejendommen forpligtede til at varetage skadedyrsbekæmpelse, der er indgået aftale med Ewers skadedyrsservice med 6 årlige besøg + tilkaldelse. Jeg har på nuværende tidspunkt ikke haft kendskab til rotter her på ejendommen.

Spredning af hønsemøg / gødskning af marker foregår to gange i løbet af foråret. Vi spreder på vinterafgrøderne i februar måned, og inden etablering af vårafgrøderne midt marts måned. For at have den bedste udnyttelse af den gode hønsgødning bliver det omgående i forbindelse med spredningen indarbejdet i jorden.

Spredningens varighed er på 2x ca 3-4 timer og vil som udgangspunkt altid ske inden for hverdage og om formiddagen.

I forhold til lugtgener, verandaen som ønskes etableres på den østlige side af Hus 3 og 4 vil øge gulvarealet af de to huse og vi vil derfor kunne øge besætningen med ca 2.000 høner pr hus. Verandaen har endvidere til formål at være "slusen" før hønsene kommer ud i fold på friland. I forbindelse med at hønsene fra Hus 3 og 4 vil være på friland er belægningen under tag i løbet af dagen mindre og derved vil opkoncentrationen af lugt i staldanlægget være mindre.

Omlægning af en del af produktionen fra skrabeæg til frilandsproduktion, sker for at efterleve krav fra detailedet om æg fra produktioner med højere vægtning på dyrevelfærd.

Eike Jensen”

Haderslev Kommunes bemærkninger til de omboendes bemærkninger: Lugt generelt

Beskyttelsesniveau for lugt er beskrevet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens^[1] bilag 3. Det i dette bilag beskrevne beskyttelsesniveau skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige virkninger på miljøet ved tilladelser og godkendelser efter § 11 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Beskyttelsesniveauerne skal anvendes ved vurdering af ansøgninger om miljøgodkendelser, uanset om der i kommuneplanretningslinjer eller regionplanretningslinjer, der er opretholdt i medfør af § 3, stk. 1 eller 2, i lov nr. 571 af 24. juni 2006 om ændring af lov om planlægning er fastsat et beskyttelsesniveau for lugt og ammoniak, der rækker videre. Det er derfor forvaltningens opfattelse at det er vanskeligt, måske umuligt at skærpe beskyttelsesniveau for lugt og stadig træffe en afgørelse indenfor gældende ret, så længe beskyttelsesniveau for lugt (geneafstanderne) er overholdt. Der er dog muligt at fastholde lugtreducerende tiltag som ansøger har ansøgt om,

^[1] Bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug ([Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen](#)).

samt stille vilkår til placering mv. af gødningslagre, rengøring m.v. der ikke direkte indgår i beregning af geneafstandene.

Lugt omboende

Forvaltningen vurderer at naboerne ikke vil blive udsat for "væsentlige lugtgener" fra den ansøgte hønsestald. Årsagen er den relativt store afstand mellem det ansøgte hønsehold og naboerne.

Der er 225,8 meter til nærmeste enkeltliggende nabo, Grusgravvej 1. Afstandene er beregnet som afstanden fra staldcentrum til den nærmeste del af nabobeboelsen. Den korrigerede geneafstand som beregnes i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste nabo falder fra 95,25 meter i nudriften til 81,22 meter i ansøgt drift. Geneafstanden er derfor overholdt. Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende "væsentlige lugtgener".

Princippet for lugtberegningen er, at man ud fra oplysninger om dyreart, staldsystem og maksimale staldbelægning beregner den nødvendige geneafstand, som er den afstand, der minimum skal være fra kilden, før det vurderes, at genekriterierne kan overholdes. Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende "væsentlige lugtgener".

Yderligere kan der nævnes at der er ca. 163 m til nærmeste beboelse på en ejendom med landbrugspligt, Grusgravvej 3. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt indgår ifølge lovgivningen dog ikke i forbindelse med vurdering af geneafstanden. Ved at trykke på dette link "[lugtemission og lugtberegning](#)" kan man tilgå Miljøstyrelsens vejledning.

Vejledende lugt konsekvenszone

Den vejledende lugt konsekvenszone er beregnet til 313,11 meter, der ligger en nabobeboelse, hvor der ikke er landbrugspligt indenfor zonen. I [Miljøklagenævnets afgørelse af 12. marts 2009 \(j.nr. MKN-130-00344\)](#), tog nævnet stilling til, hvem der skal høres i medfør af husdyrgodkendelseslovens § 55, stk. 4. Miljøklagenævnet fandt, at det afgørende for, om nogle klagere skulle være hørt, var om de ville blive udsat for forurening af en vis styrke. I det omfang der var tale om forurening i form af lugtgener, kunne vurderingen af, om de pågældende vil blive udsat for forurening af en vis styrke, foretages med udgangspunkt i det beregnede konsekvensområde for lugtemission. Beboere der ligger i en afstand som er større end den vejledende konsekvenszone er ikke berørte af afgørelsen.

Staldsystem og opbevaring af husdyrgødning

Den lugt reducerende effekten af det i ansøgningen valgte staldsystem "Hyppig fjernelse af gødning" er ikke undersøgt ifølge Miljøstyrelsen^[2], men de vurderer at lugtbidraget er uændret, sammenlignet med referencesystemet^[3].

Når det gælder den lugt reducerende effekt af direkte udbringning af dybstrøelse fra fjerkræbesætninger skriver Miljøstyrelsen^[4] at "Dette ikke er undersøgt, men en højere grad af direkte udbringning af dybstrøelse vil reducere eventuelle lugtgener fra gødningslagre". I ansøgt drift vil lugtbidraget fra gødningslagere ligeledes være reduceret. Dette skyldes at tre gange om ugen fjernes den faste gødning fra gødningsbånd. Den faste gødning føres til lukket container, der kan rumme ca. 25 tons. Containeren køres væk til et biogasanlæg og tømmes når den er fuld. Stalden udmuges for dybstrøelse efter hvert hold høns dvs. cirka 1 gang årligt og køres væk til et biogasanlæg. Tømningen af dybstrøelse vil derfor være begrænset til få dage om året.

Til orientering kan det nævnes at lugtemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) er beregnet på baggrund af hvor mange kilo høns der maksimalt er på stald i den aktuelle sag. Derfor slår det valgte staldsystem ikke igennem i lugtgenafstandene der skal beregnes i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk.

Udbringning af hønsemøg

Med den ændrede husdyrbruglov, som Folketinget vedtog den 23. februar 2017, er der lavet om på reglerne om godkendelse og tilladelse af husdyrbrug.

Miljøstyrelsen har den 2. marts 2017 i et notat "Fakta om den ændrede husdyrbruglov" udsendt en vejledning af vejledningen fremgår følgende:

Loven indebærer, at kommunerne fra den 2. marts 2017 skal ophøre med at træffe afgørelse om arealvilkår. Haderslev Kommune har på den baggrund ikke stillet vilkår til arealerne i denne afgørelse.

Ifølge miljøstyrelsens vejledning^[5] vil, reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning ske gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse.

^[2] Miljøstyrelsen, 17.05.2011. Teknologiblad, Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold).

^[3] Referencesystem: Referencesystemet er én ugentlig udmugning fra skræbehøns i etageanlæg.

^[4] Miljøstyrelsen, 20.08.2011. Teknologiblad, Direkte udbringning af dybstrøelse fra fjerkræbesætninger.

^[5] Miljøstyrelsen. Introduktion til ny husdyrregulering,

<http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Introduktion-til-ny-husdyrregulering.ashx>

Vilkår og mulighed for at klage over aktuelle lugtgener

Kommunen har ved at stille vilkår 19, 36 og 37 i eksisterende miljøgodkendelse af 8. februar 2011 sikret at der efter at godkendelsen bliver meddelt, vil blive gjort forebyggende foranstaltninger mod lugtgener fra Tøndervej 10. Kommunen har efterfølgende pligt til at følge op på vilkåret i forbindelse med kommunens miljøtilsyn på ejendommen. Ligeledes har kommunen pligt til at følge op på eventuelle klager vedr. lugtgener der er forårsaget af driften på et husdyrbrug.

Kommunens systemer er kontrolleret for de seneste 10 år. Der er ikke fundet, at der har været klaget til kommunen over konkrete lugtgener fra driften af Tøndervej 10 i denne periode.

Konklusion vedr. lugtgener

Det vurderes af Haderslev Kommune, at de lugtgener der kan forventes fra driften af husdyrbruget Tøndervej 10, er af et omfang beboere af enkeltboliger i landzonen må acceptere.

- Fluer

Kommunen har ved at stille vilkår 57 og 58 sikret at der efter at godkendelsen bliver meddelt, vil blive ført effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer på Tøndervej 10. Kommunen har efterfølgende pligt til at følge op på vilkåret i forbindelse med kommunens miljøtilsyn på ejendommen. Ligeledes har kommunen pligt til at følge op på eventuelle klager vedr. fluegener der er forårsaget af driften på et husdyrbrug.

- Rotter

Kommunen har ved at stille vilkår 58 og 59 sikret at der efter at godkendelsen bliver meddelt, vil blive ført effektiv rottebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod rotter på Tøndervej 10. Kommunen har efterfølgende pligt til at følge op på vilkåret i forbindelse med kommunens miljøtilsyn på ejendommen. Ligeledes har kommunen pligt til at følge op på eventuelle klager vedr. rottegener. Der kan tilføjes at enhver der observerer rotter har pligt til at anmelde det til kommunens rottebekæmper.

- Transport

Det ansøgte vil betyde en mindre forøgelse af forbruget af foder, gødningstransporter m.v. og en øget transport til og fra ejendommen. Forøgelsen af antallet af transportere er efter kommunens opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende, da stigning er fra ca. 302 transportere/år til ca. 327 transportere/år eller en øgning på 8,3 % ekstra transportere.

Når det gælder transport på offentlig vej reguleres den af Færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Denne regulering tillader at færdsel ad de aktuelle veje, uanset mængden af køretøjer og tidspunkt af døgnnet.

Det vurderes af Haderslev Kommune, at de støjgener transporten på offentlig vej i forbindelse med driften af Tøndervej 10 medfører, er af et omfang beboere af boliger i landzonen må acceptere.

Tilsvarende vurderer Haderslev Kommune, at de støjgener, som transporten på den private vej, der løber fra Tøndervej ind til Tøndervej 10, medfører, er af et omfang, som beboere af boliger i landzonen må acceptere. I denne vurdering har det indgået at beboelserne langs med den private vej ikke er at betragte som samlet bebyggelse og at de to beboelser ligger i en afstand af ca. 26 m og 68 m fra vejen.

- Værdiforringelse af fast ejendom

Der er efter lovgivningen ikke mulighed for at tage stilling til spørgsmål om eventuel værdiforringelse af fast ejendom. Hvilket Miljøklagenævnet også har fastslået i afgørelsen med J.nr. MKN-100-00112.

- Støj fra bedriften

Hvad angår støj, er der fastsat vilkår vedr. støj fra bedriften og den interne transport på ejendommen, og i tilfælde af konstaterede overskridelser, skal der på Tøndervej 10 foretages støjdæmpende tiltag. Støj forventes dog ikke at blive et problem, med den afstand, der er til naboer. Kommunen har efterfølgende pligt til at følge op på vilkåret i forbindelse med kommunens miljøtilsyn på ejendommen. Ligeledes har kommunen pligt til at følge op på eventuelle klager vedr. støj der er forårsaget af driften på et husdyrbrug.

Bemærkningerne gav ikke anledning til ændringer i afgørelsen.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Tøndervej 10, 6500 Vojens i henhold til § 12 stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive offentliggjort den 18. maj 2017 på hjemmesiden dma.mst.dk.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest torsdag den 15. juni 2017. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Klager betaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Miljø- og Fødevarerklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7³ er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Eike Jensen, Tøndervej 10, 6500 Vojens (CVR nr.: 12079605)

Til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 3):

- Lena Frost, Tøndervej 10, 6500 Vojens
- Simona- Daniela Vacareanu, Tøndervej 10, 6500 Vojens
- Harald Nielsen Ahrndt, Karin Ahrndt og Robert Nielsen Ahrndt, Grusgravvej 1, 6500 Vojens
- Tom Saxager, og Tina Saxager, Grusgravvej 3, 6500 Vojens
- Freya Danmark A/S, Lille Vedbølvej 6, 6500 Vojens
- Preben Schmidt, Lille Vedbølvej 1, 6500 Vojens
- Ole Mikkelsen, Hulvej 3, 6500 Vojens
- Ellen Marie Gøeg Marek, Tøndervej 15, 6500 Vojens
- John Rinke Hansen, Langdyssevej 4, 6500 Vojens

Omboende der har kommet med hørings svar:

- Bent Lund og Helle Saxager, Tøndervej 4, 6500 Vojens

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Lene Egtved Andersen, Kolding Herreds Landbrugsforening, Niels Bohrs Vej 2, 6000 Kolding, e-mail: lea@khl.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V., e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia e-mail: mail@dkfisk.dk

---

³ Lov om offentlighed i forvaltningen - [LOV nr 606 af 12/06/2013](#).

- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K., e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalafd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens, e-mail: bent.karlsson@hotmail.com
- Lokalafd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Eike Jensen har søgt Haderslev Kommune om tillæg til miljøgodkendelse til udvidelse af den eksisterende produktion på ejendommen, Tøndervej 10, 6500 Vojens.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 37.300 årshøner, svarende til 224,7 DE og **til** 41.300 årshøner, svarende til 242,94 DE.

Desuden vil der blive etableret et nyt pakkerum midt på den østlige side af stalden, med en veranda på hver side af pakkerummet. Verandaerne vil hver have en længde på ca. 52 m og en bredde på 5 m. Endvidere vil der blive opstillet to nye fodersiloer syd for pakkerummet på den vestlige side af stalden. De to siloer vil være på hver 26 m³ og få en maks. højde på 12 m. Materialer på alle udvendige bygningssider, herunder facader, gardin og siloer, udføres i antracit grå. Der anvendes dog samme tag materiale og tag farve som på den eksisterende bygning.

Ejendommen er beliggende ca. 500 m sydøst for samlet bebyggelse, Arnitlund og ca. 1,5 km sydøst for nærmeste byzone, Over Jerstal.

Den vejledende lugt konsekvenszone er beregnet til 313,11 meter. Der ligger en nabobeboelse hvor der ikke er landbrugspligt indenfor zonen, se bilag 3. Det er Grusgravevej 1, der ligger i en afstand af 225,87 meter fra staldenes lugtcentrum. Lugtgenafstanden falder fra 95,25 meter i nudriften til 81,22 meter i ansøgt drift. Krav til lugt er dermed overholdt med stor margin.

Haderslev Kommune vurderer dog, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), ved det valgte staldsystem. Ved 3 ugentlige udmugninger opnås en reduktion af ammoniakfordampningen på 36 %.

Det vurderes, at projektet ikke vil medføre en væsentlig ammoniak påvirkning af planter eller dyr.

Der vurderes, at projektet ikke vil medføre væsentlig større risiko for uheld eller øge forureningsfaren i forhold til projektet der blev vurderet i den eksisterende miljøgodkendelse.

Al gødning afsættes til biogas.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger, meddeler Haderslev Kommune en § 12 stk. 3 godkendelse til ejendommen på en række anførte vilkår.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Beskrivelse af dyreholdet, anlægget og bedste tilgængelige staldteknologi

Dyrehold

Den nuværende godkendte produktion er på 37.300 årshøner svarende til 219,4 DE. Det ansøgte dyrehold er på 41.300 årshøner svarende til i alt 242,9 DE. Udvidelsen svarer dermed til en forøgelse på 23,5 DE.

I nedenstående tabel er der taget udgangspunkt i den nudrift der var gældende i 2009 jf. 8-års reglen.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
FjHø06	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme, skrabeheøne	Nudrift	18000	105,88
		Ansøgt	0	0,00
FjHø08	Årshøne, konsumæg, voliere m. gødningsbånd, skrabeheøne	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	41300	242,94

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årsso*	Antal DE
						Ind	Ud		
Hus 3 og 4 Fritgående høner	Nej	FjHø06	Nudrift	12000	12600				70,59
			Ansøgt	0	0				0,00
		FjHø08	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	30500	32025				179,41
Hus 2, skrabeheøner	Nej	FjHø06	Nudrift	6000	6300				35,29
			Ansøgt	0	0				0,00
		FjHø08	Nudrift	0	0				0,00
			Ansøgt	10800	11340				63,53
Sum			Nudrift						105,88
			Ansøgt						
Ændring alle produktioner:									137,06

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående

Staldnavn	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	Mdr. udegående uden for udbringningsareal	Mdr. udegående inden for udbringningsareal
Hus 3 og 4 Fritgående høner	FjHø08	Nudrift	0	0
		Ansøgt	1	0

Beskrivelse af veranda

Der opføres et pakkerum og en veranda på den østlige side af den del af stalden, hvor der skal være fritgående høner.

Pakkerummet vil blive etableret i midten og så vil der blive etableret en veranda på hver side af pakkerummet.

Pakkerummet vil få et mål på 12 x 12 m og blive opført med antracitgrå sandwichpaneler på vægge og lysegråt tag af eternit el. stålplader.

Verandaerne vil hver have en længde på ca. 52 m og en bredde på 5 m.

Ventilation

Vil være uændret.

Management

BAT vedr. management vil være uændret ift. den eksisterende miljøgodkendelse.

Bedste tilgængelige foderteknologi

BAT vedr. foder vil være uændret ift. den eksisterende miljøgodkendelse.

Fosfor

BAT-emissionsgrænseniveauet for fosfor for fritgående høner er fastsat til 23,6 kg P/DE og for skrabeæg 26,1 kg P/DE.

Niveauet ligger dermed på: $(179,41 \text{ DE} \times 23,6) + (63,53 \text{ DE} \times 26,1 \text{ kg P/DE}) = 5.892 \text{ kg P}$.

Den producerede mængde fosfor i ansøgt drift ligger på 7.210 kg P ab lager og ligger dermed 1.318 kg P over BAT-niveauet.

I Miljøstyrelsens notat "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik for husdyrbrug med konventionel produktion af konsumæg", er det angivet at BAT-niveauet for fosfor kan overholdes ved at afsætte gødningen til biogas.

Herudover fodres efter normerne og der anvendes fasefodring og BAT betragtes dermed som værende overholdt.

Haderslev Kommunes vurdering

Beskrivelse af dyreholdet, anlægget og bedste tilgængelige staldteknologi

Dyreholdet

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion. Vi gør opmærksom på, at antal DE er opgivet ud fra gældende omregningsfaktor⁴ på godkendelsestidspunktet. Der kan dog være situationer (eks. Sygdom i besætningen, slagteristrejke m.v.), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det tilladte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor Haderslev Kommune. Herefter er det op til kommunen at vurdere, om afvigelse i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

Anlægget og bedste tilgængelige staldteknologi

Der sker ikke ændringer i staldene. I miljøgodkendelsen fra 2011 er der anvendt "Hyppig fjernelse af gødning" for at begrænse ammoniakemissionen fra staldanlægget. Efterfølgende er

⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 1324 af 15/11/2016](#)

Miljøstyrelsens teknologiblad⁵ for "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur" udkommet. Der anvendes samme teknik i miljøgodkendelsen, der blev meddelt i 2011, som den teknik der fremgår af det nu ansøgte. I miljøgodkendelsen fra 2011 omhandler vilkår 21-23 gødningsbåndet. Det er dog fundet nødvendigt at meddele supplerende vilkår i overensstemmelse med teknologibladet, for at sikre at den beskrevne miljøeffekt opnås.

Ventilation

Der sker ikke ændringer i ventilationen, og derfor medfører tillægget ikke nye vilkår eller ændringer i vilkår vedrørende husdyrbrugets ventilation. I miljøgodkendelsen fra 8.02 2011 er vilkår 19 stillet vedr. husdyrbrugets ventilation. Dette vilkår gælder også i dette tillæg.

Rengøring og desinfektion

Der sker ikke ændringer i rengøring og desinfektion og derfor medfører tillægget ikke nye vilkår eller ændringer i vilkår i eksisterende miljøgodkendelse.

Management

Der sker ikke ændringer i management og derfor medfører tillægget ikke nye vilkår eller ændringer i vilkår i eksisterende miljøgodkendelse

Der sker ikke ændringer på husdyrbruget, der medfører forøget risiko for forurening som følge af uheld, og derfor medfører tillægget ikke nye vilkår eller ændringer i vilkår vedrørende uheld og driftsforstyrrelser. I miljøgodkendelsen fra 8.02 2011 er vilkår 47-50 stillet for at forebygge uheld, som kan medføre forurening. Disse vilkår gælder også i dette tillæg.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Haderslev Kommune vurderer ligesom ansøger, at driftsformen på husdyrbruget gør, at husdyrburet overholder kravene til anvendelse af BAT for at reducere ammoniak og fosfor emission.

Det generelle ammoniakreduktionskrav og det vejledende BAT-emissionskrav for ammoniak
Vurderingen af "det generelle ammoniakreduktionskrav" og "det vejledende BAT-emissionskrav for ammoniak" behandles i afsnit 2.5.4.1 - Ammoniaktab.

Vejledende emissionskrav for fosfor

Som ansøger skriver, kan emissionsgrænseværdien overholdes ved bortskaffelse af gødningen til videre bearbejdning i eksempelvis biogasanlæg. I det ansøgte er der anvendt at "afsætte gødningen til biogas" som virkemiddel for at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier for fosfor. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte, om at der skal afsættes husdyrgødning fra 227,99 DE høns til biogasanlæg fra Tøndervej 10, 6500 Vojens.

Da der endnu ikke foreligger en endelig kontrakt, stilles der vilkår om, at en sådan skal foreligge og indsendes til Haderslev Kommune inden dyreholdets udvidelse påbegyndes.

Vilkår

Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 41.300 årshøner, svarende til 242,94 DE⁶, efter nugældende dyreenhedsberegninger.

⁵ Miljøstyrelsen. Teknologiblad. Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold), 17.05.2011.

⁶ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015 \(har du beregnet efter den gamle bek? Ellers må du indsætte nyt link til 1324 af 15/11/2016\)](#)

Gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

Der skal føres en logbog, hvori der registreres tidspunktet for tømning af gødningsbånd (start- og sluttidspunkt)

Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end 14 dage.

Logbogen der føres vedr. gødningsbånd skal opbevares i mindst fem år på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.

Der skal afsættes husdyrgødning fra Tøndervej 10, 6500 Vojens til biogasanlæg, som skal modtage gødning fra 227,99 DE høns, efter nugældende dyreenhedsberegninger⁷. Gyldig kontrakt skal til enhver tid kunne fremvises.

Der skal foreligge en endelig kontrakt med et biogasanlæg om, at de vil modtage husdyrgødning fra 227,99 DE høns. Kontrakten skal indsendes til Haderslev Kommune inden dyreholdets udvidelse påbegyndes.

Gødningsbåndet skal, som ansøgt, tømmes 3 gange ugentligt for at mindske ammoniakemissionen.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20.

Ansøgers tekst

Afstand til	Meter
Ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)	Ca. 32 m. målt fra veranda (DGU 151.1220)
Almene vandforsyningsanlæg (50 m)	>500 m
Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m)	Ca. 145 m
Offentlig vej og privat fællesvej (15 m)	Ca. 74 m
Levnedsmiddelvirksomhed (25 m)	>500 m
Beboelse på samme ejendom (15 m)	Ca. 50 m
Naboskel (30 m)	Lige omkring 30 m.
Nabobeboelse (50 m)	Nærmeste nabo er Grusgravvej 3 som er med

⁷ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015 \(har du beregnet efter den gamle bek? Ellers må du indsætte nyt link til 1324 af 15/11/2016\)](#)

	landbrugspligt. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Grusgravvej 1.
Eksisterende og fremtidig byzone/ sommerhusområde	Over Jerstal ca. 1,4 km V
Eksisterende/planlagt rekreativt område	> 1 km
Områder der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv/ samlet bebyggelse	Tøndervej 15 er i MGK fra 2011 angivet som nærmeste samlet bebyggelse, men området er i lokalplan udlagt som Erhvervsområde. Tøndervej 25 er angivet som nærmeste samlet bebyggelse.

Kilde: Arealinfo.dk

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20 er overholdt, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår. For at supplere ansøgers redegørelse har Haderslev Kommune følgende at tilføje:

Vandboring

Boringen (DGU 151.1220) ligger i en afstand af 14 m fra verandaen. Formålet med boringen er dog monitoring/kontrol af forurening/miljø. Boringen er således ikke omfattet af afstandskravet på 25 til "Ikke almene vandforsyningsanlæg". Nærmeste vandboring er (DGU 151.1564) der ligger i en afstand af 57 m fra stalden, afstandskravet på 25 m er således overholdt.

Afstand til skel

Der er igen ændringer i stald eller gødningsoptørringsanlæg, der ligger nærmere end 30 m fra skel. Verandaen der bygges overholder lige præcis afstandskravet på 30 m.

Afstand til nabo

Forbudzonen på 50 m til nabo er overholdt. Nærmeste nabo er Grusgravvej 3 som ligger 150 m fra stalden og er med landbrugspligt. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Grusgravvej 1, som ligger 188 m fra stalden.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Beskrivelse af veranda

Der opføres et pakkerum og en veranda på den østlige side af den del af stalden, hvor der skal være fritgående høner.

Pakkerummet vil blive etableret i midten og så vil der blive etableret en veranda på hver side af pakkerummet.

Pakkerummet vil få et mål på 12 x 12 m og blive opført med antracitgrå sandwichpaneler på vægge og lysegråt tag af sandwichpaneler.

Verandaerne vil hver have en længde på ca. 52 m og en bredde på 5 m. Verandaerne vil blive opført med lys grå tag i eternit eller stålplader og med antracitgrå gardin i siden.

Opbevaring af korn og foder

Der vil blive opstillet to nye fodersiloer syd for pakkerummet på den vestlige side af stalden. De to siloer vil være på hver 26 kbm og få en maks. højde på 12 m. Begge siloer vil være antracitgrå.

Landskabelige hensyn	
Naturområder med særlig naturbeskyttelsesværdi	Ca. 325 m Ø
Områder med landskabelig værdi	Ejendommen er beliggende i område med værdifuldt landskab
Uforstyrrede landskaber	-
Områder med særlig geologisk værdi	Ejendommen er beliggende i område med særlig geologisk værdi.
Rekreative interesseområder	Tøndervej og en del af Langdyssevej er cykelruter. En del af Tøndervej, Præstevej og Lille Vedbølvej er vandrerute.
Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer	-
Kirkeomgivelser	Ca. 785 m Ø for ejendommen
Kystnærhedszonen	-
P-lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering	-
Skovrejsningsområder	Ejendommen er beliggende i område hvor skovtilplantning er uønsket.
Fredede områder	Ejendommen grænser op til fredet område. Stalden er klassificeret som bevaringsværdig bygning (Klasse 4)
Beskyttede naturarealer (§3)	Inden for 1.000 m fra ejendommen: Ca. 325 m Ø for ejendommen ligger en mose v. Bansø. Ca. 410 m NV for ejendommen og ca. 585 m Ø for ligger to overdrev samt Rygbjerg Sø. Ca. 830 m N ligger et engområde og ca. 875 m S ligger et større eng- og moseområde. Der ligger desuden flere søer i området spredt omkring ejendommen.
Strandbeskyttelseslinje	-
Klitfredningslinje	-

Skovbyggelinje	Ca. 50 m V for ejendommen
Sø- og å-beskyttelseslinje	Ca. 200 m SØ for ejendommen
Kirkebyggelinje	-
Fortidsmindelinje	Ejendommen er beliggende ca. 225 m vest for et større fortidsmindeområde.
Beskyttede sten- og jorddiger	-

Kilde: Arealinfo.dk og Haderslev.dk

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at de angive planforhold er korrekt beskrevet.

Haderslev Kommune vurderer at tilbygningen til stalden og de to siloer er erhvervsmæssigt nødvendig for husdyrbruget og opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Tilbygningen til stalden, siloerne og foldene vil særligt kunne ses fra Langdyssevej, fra modsatte side af tunneldalen. Fra Tøndervej vil ændringerne ikke være fremtrædende. De bygningsmæssige ændringer er dog mindre, og da staldens facade mod øst, ændres fra gul til antracit grå vurderes det at bygningen vil falde bedre ind i landskabet.

Specifik geologisk bevaring

Den eksisterende stald, den nye veranda og foldene ligger i områder med særlig geologisk værdi. Det betyder, at lokaliteterne har national interesse, jf. kommuneplanen. Der peges på vigtigheden i at de geologiske landskabsformer, de indbyrdes overgange og sammenhænge ikke ødelægges eller sløres.

Staldene og det meste af folden ligger i et landskab der er præget af, at isens hovedopholdslinje lå i dette område under sidste istid, mens den sydøstlige del af folden ligger i Hoptrup Tunneldal. Projektområdet indeholder således flere geologiske landskabsformer, indbyrdes overgange og sammenhænge.

Beskrivelsen af Haderslev Kommunes vurdering af landskabets geologiske værdi fremgår nedenunder i afsnittet "Rekreative interesseområder".

Fredede fortidsminder, sten- og jorddiger og fredede områder

På fortidsminder og inden for en afstand af 2 m fra dem må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger. Indenfor fredede områder skal fredningsafgørelsen overholdes.

Arealernes beliggenhed i forhold til fredede fortidsminder, sten- og jorddiger og fredede områder er vist på bilag 10a.

Der findes ikke fredede fortidsminder eller sten- og jorddiger i tilknytning til anlægget eller på foldareal.

Når det gælder foldene vurderer Haderslev Kommune, at kommunerne fra den 2. marts 2017 skal ophøre med at træffe afgørelse om arealvilkår...", se nærmere begrundelse i kapitel "3 Arealerne". Haderslev Kommune gør dog opmærksom på, at hegnen ligger inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, et "usædvanligt" landbrugshegn vil kræve en dispensation i

forhold til denne. Haderslev Kommune gør derfor opmærksom på, at der inden der etableres hegn inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen opnås en dispensation fra Haderslev Kommune. Det at opnå en dispensation håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse.

Hegnet ligger tillige inden for søbeskyttelseslinjen. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der kan være behov for at søge en dispensation fra søbeskyttelseslinjen. Det at opnå en dispensation håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse.

Der findes fredede områder lige syd for anlægget og en del af foldarealet er ligeledes omfattet af fredningen. Fredningen vedrører: Vedsted Sø. Afgørelser - Reg. nr.: 00592.02. 20-05-1988. Følgende fredningsbestemmelser gør Haderslev Kommune særligt opmærksomt på:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oltidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

§ 4. Beplantning.

Uden for eksisterende haver må der ikke foretages tilplantning med træer og buske.

Der må ikke plantes nye læhegn, men bestående læhegn må genplantes, når det sker med løvfældende træer eller buske af dansk oprindelse.

§ 7. Arealernes drift iøvrikt.

Udyrkede arealer, herunder vådområder, må ikke opdyrkes. Der må ikke ledes spildevand til vådområderne, herunder til vandløb i fredningsområdet.

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformerstationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master

og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser.

Der må kun hegne s med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

§ 11. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Haderslev Kommune vurderer, at tilbygningen til stalden og opførelsen af de to siloer ikke påvirker de fredede områder, da de ligger udenfor de fredede områder.

Når det gælder foldene vurderer Haderslev Kommune at kommunerne fra den 2. marts 2017 skal ophøre med at træffe afgørelse om arealvilkår...”, se nærmere begrundelse i kapitel ”3 Arealerne”. Haderslev Kommune gør dog opmærksom på, at der inden der etableres hegn eller beplantning i det fredede område opnås en dispensation fra Fredningsnævnet. Det at opnå en dispensation håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse.

Udformning af hegn

Udformning af hegn – højde normalt på ca. 1,70 m. Finmasket for nederen og grovmasket for oven. 2-3 eltråde for nederen. Eksempel på hegn vist her:

Rekreative interesseområder

Området benyttes af borgere og turister som en del af det rekreative område omkring Bansø, Rybjerg Sø, Vedsted Sø og ved Vedsted Gravhøje (”femhøjene”). Ud over det rekreative område ved ”Femhøjene” benyttes vej, vandre- og cykelsti der løber i området, se bilag 10b og 10c. Hele området også landbrugsarealet, er udpeget som værdifuldt landskab, som betyder, at hele området har stor rekreativ værdi, selv om der ikke er færdsel på markene.

Det vurderes, at de bygningsmæssige ændringer er mindre og ikke vil ændre oplevelsen af tunneldalssystemet og områdets uforstyrrede udtryk. Da udvidelsen af stalden sker som en tilbygning langs med staldene og således ikke bliver højere end det eksisterende byggeri. I forbindelse med byggeriet vil østsiden af stalden skifte farve fra gul til antracit grå.

Da der er tale om en tilbygning langs en eksisterende bygning, vil det give det mest harmoniske bygningsudtryk og den mest uforstyrrede landskabsoplevelse, at der anvendes samme tag farve som på den eksisterende bygning.

Hvis der mod forventning skal skiftes tag på staldbygningen i sin helhed, vil det give det mest harmoniske bygningsudtryk hvis tagmateriale udføres i antracit grå.

Placeringen strider derfor ikke mod retningslinje "5.1.3 Værdifulde landskaber" og " 5.2.1 Geologiske bevaringsværdier", såfremt følgende vilkår imødekommes.

For at indpasse det nye byggeri i landskabet stilles der vilkår om

- Højde af anlæg
- Farve på udvendige materialer
- Udvendige materialers glans

Øvrige forhold vedrørende lokalisering vurderer Haderslev Kommune er tilstrækkeligt vurderet i miljøgodkendelsen fra 2011.

Vilkår

Materialer på alle udvendige bygningssider, herunder facader, gardin og siloer, skal udføres i antracit grå og må ikke have et glanstal over 35. Tag er dog undtaget.

Der skal anvendes samme tag farve som på den eksisterende bygning og belægningne på taget må ikke have et glanstal over 35. Hvis der skal skiftes tag på staldbygningen i sin helhed, skal taget udføres i antracit grå.

Toppen af siloerne må ikke overstige 12 meter.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

BAT vedr. energiforbrug vil være uændret ift. den eksisterende miljøgodkendelse.

Energi- og brændstofforbrug

	Nudrift	Ansøgt drift
Brændstof (diesel)	Ca. 5.000 l	Uændret
El	Ca. 80.000 kWh	Ca. 100.000 kWh
Træpiller til opvarmning	Ca. 10 tons	Uændret

Haderslev Kommunes vurdering

Da energiforbruget ikke vil stige væsentligt, medfører tillægget ikke nye vilkår eller ændringer i vilkår i eksisterende miljøgodkendelse.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

BAT vedr. vandforbrug vil være uændret ift. den eksisterende miljøgodkendelse.

Vandforbrug

	Nudrift	Ansøgt drift
Vand	Ca. 2.000 m ³	Ca. 2.500 m ³

Haderslev Kommunes vurdering

Da vandforbruget ikke vil stige væsentligt, medfører tillægget ikke nye vilkår eller ændringer i vilkår i eksisterende miljøgodkendelse.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Krav til lugt er overholdt med stor margin uden yderligere tiltag.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Grusgravvej 1	0	FMK	81,22	95,25	81,22	95,25	225,87	Ja	Ja
+ Tøndervej 25	0	FMK	144,37	169,31	144,37	169,31	1.027,95	Ja	Ja
+ Armitlund, Vedsted	0	FMK	256,83	301,20	256,83	301,20	1.495,10	Ja	Ja

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil medføre væsentligt øgede gener for naboerne.

Den vejledende lugt konsekvenszone er beregnet til 313,11 meter, der ligger en nabobeboelse, hvor der ikke er landbrugspligt indenfor zonen, se bilag 3. Det er Grusgravvej 1, der ligger i en afstand af 225,87 meter fra staldenes lugtcentrum. Lugtgeneafstanden falder fra 95,25 meter i nudriften til 81,22 meter i ansøgt drift. Krav til lugt er dermed overholdt med stor margin. Ejendomme omfattet af landbrugspligt er ikke omfattet af lovgivningens krav til lugt.

Da lugtgeneafstanden falder, dog ikke væsentligt, som følge af det ansøgte projekt, medfører tillægget ikke nye vilkår eller ændringer i vilkår i eksisterende miljøgodkendelse.

2.4.2 Støj

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er grund til at stille nye vilkår vedr. støj i forhold til eksisterende miljøgodkendelse. Det skyldes, at der ikke vurderes at være forhold, som har ændret sig i et sådan grad, at de ikke kan reguleres af de eksisterende vilkår.

2.4.3 Lys

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn. Da der ikke sker store ændringer af anlægget i forbindelse med dette tillæg, henvises der til vilkår stillet i eksisterende miljøgodkendelse.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er grund til at stille nye vilkår vedr. fluer og skadedyr i forhold til eksisterende miljøgodkendelse. Dette skyldes, at der ikke vurderes at være forhold, som har ændret sig i et sådan grad, at de ikke kan reguleres af de eksisterende vilkår.

2.4.5 Støv

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er grund til at stille nye vilkår vedr. støv i forhold til eksisterende miljøgodkendelse. Det skyldes, at der ikke vurderes at være forhold, som har ændret sig i et sådan grad, at de ikke kan reguleres af de eksisterende vilkår.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Transporttype	Tidsrum	Nuværende drift Antal transporter/år	Ansøgt drift Antal transporter/år
Levende dyr til og fra ejendommen	05.00-20.00 Nye dyr indsættes så vidt muligt i dagtimerne på hverdage.	ca. 6	Uændret
Afhentning af æg	05.00-20.00	Ca. 121	Ca. 106
Døde dyr	05.00-20.00	Ca. 25	Uændret
Indkøbt foder/råvarer	05.00-20.00	Ca. 30	Ca. 55
Renovation	05.00-20.00	Ca. 26	Uændret
Brændstof	05.00-20.00	Ca. 4	Uændret
Husdyrgødning Til mark Til afsætning	05.00-20.00	Ca. 60 Ca. 10	Ca. 85
Andet	05.00-20.00	Ca. 20	Uændret
I alt pr. år		Ca. 302 transporter/år	Ca. 327 transporter/år

Tidspunkt for afhentning af æg vil forsat variere efter pakkeriets køreplan, men vil normalt ske imellem kl. 5.00 og 20.00.

Øvrige transporter vil så vidt muligt forsat ske i dagtimerne og på hverdage.

Det forventes, at der vil ske en mindre stigning i antallet af transporter til og fra ejendommen på ca. 8 %. Det er hovedsageligt transport af husdyrgødning og foder, der forventes at stige.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er grund til at stille nye vilkår vedr. transport i forhold til eksisterende miljøgodkendelse. Det skyldes, at der ikke vurderes at være forhold som har ændret sig i et sådan grad, at de ikke kan reguleres af de eksisterende vilkår.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Vaskevand vil forsat blive ledt til de eksisterende samletanke. Tagvand fra verandaen vil blive ledt til faskine.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er grund til at stille nye vilkår vedr. spildevand/vaskevand i forhold til eksisterende miljøgodkendelse. Det skyldes, at der ikke vurderes at være forhold, som har ændret sig i et sådan grad, at de ikke kan reguleres af de eksisterende vilkår.

Øvrigt spildevand/ tagvand håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der kan være behov for at søge udlednings- eller nedsivningstilladelse.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Husdyrgødning og opbevaring

BAT vedr. lager vil være uændret ift. den eksisterende miljøgodkendelse.

Der vil ifølge normalt fremadrettet blive produceret omk. 1.007 tons fast gødning og dybstrøelse.

Fordelingen ml. gødningstyper og indhold af næringsstoffer fremgår af nedenstående tabel.

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Dybstrøelse	5.546	1.693	57,0
Fast gødning	18.346	5.071	171,0
Afsat ved afgræsning	1.583	446	14,95

I forbindelse med udskiftning af dyr vil dybstrøelsen blive læsset i containere og kørt direkte til biogas. Den faste gødning vil blive opsamlet i en lukket container, som ligeledes køres til biogas, når den er fuld.

Haderslev Kommunes vurdering

Afsættelse af husdyrgødning til biogasanlæg

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes der husdyrgødning til biogasanlæg, som skal modtage husdyrgødning fra 227,99 DE høns. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte i afsnit 2.1. "Dyrehold og management". Den resterende mængde husdyrgødning fra 14,95 DE høns afsættes i foldene.

Tre gange om ugen fjernes den fast gødning fra gødningsbånd og transporteres til opbevaring i container. Der er oplyst, at der ikke ændres i placeringen af containeren ved bygningerne. Haderslev Kommune gør opmærksom på at ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 11 skal containeren placeres på et befæstet areal med samme tæthed og afløb, som gælder for møddingbund. Yderligere skal containeren, når der er gødning i den, overdækkes. Alternativt kan der anvendes en container, der opfylder en række minimumskrav til, hvorledes en container til opsamling af fast gødning skal udføres, placeres og overdækkes, "Landbrugets Byggeblad. Container til opsamling af fast gødning fra heste, mink m.v.⁸"

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er grund til at stille nye vilkår vedr. "affald og miljøfarlige stoffer" i forhold til eksisterende miljøgodkendelse. Det skyldes, at der ikke vurderes at være forhold, som har ændret sig i et sådan grad, at de ikke kan reguleres af de eksisterende vilkår.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakkrav er overholdt.

Vejledende emissionskrav for ammoniak

BAT-emissionsgrænseniveauet er i it-skemaet beregnet ud fra en ren produktion af skrabeæg og kan derfor ikke anvendes.

BAT-emissionsgrænseniveauet for andelen af skrabeægsproduktionen aflæses i it-skemaet under afsnit 2.5.4.2 BAT/ammoniaktab. Niveauet er beregnet til 1.071,4 kg N.

Emissionsgrænseniveauet for frilandsproduktionen beregnes til:

$$9,06 \text{ kg N}/100 \text{ årshøner} \times (30500 \text{ årshøner}/100) = 2.763,3 \text{ kg N.}$$

---

⁸ Landbrugets Byggeblade. Udenomsfaciliteter. Møddingpladser, container. Container til opsamling af fast gødning fra heste, mink m.v. Arkivnr. 103.06-08. Udgivet August 1991. Revideret 20.09.2012

Det samlede BAT-niveau for ammoniak ligger dermed på 3.835 kg N.

Staldsystemet voliere med gødningsbånd er referencestaldsystemet for både skrabeægsproduktion og frilandsproduktion. Ifølge teknologibladet Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold) er det BAT at foretage 2 eller 3 ugentlige udmugninger. Ved 3 ugentlige udmugninger opnås en reduktion af ammoniakfordampningen på 36 %. Tiltaget reducerer ammoniakfordampningen med 1.490 kg N/år.

I teknologibladet "Råprotein i foder til æglæggende høner", er der angivet to metoder til at reducere proteinindholdet; ved fasefodring og ved anvendelse af frie aminosyrer.

På ejendommen anvendes der fasefodring.

Der fodres efter normer, da det er helt grundlæggende nødvendigt, at hønerne får deres behov af næringsstoffer dækket. Hvis ikke næringsstofbehovet er dækket går æglægningen i stå. I en situation med underforsyning af essentielle aminosyrer ses, at hønerne bliver aggressive og nervøse og risikoen for fjerpilning og kannibalisme stiger. I denne situation vil der også være stor risiko for infektionssygdomme i flokken herunder især coli-infektioner med stigende dødelighed og faldende produktion til følge.

Herudover foreligger der teknologiblad for kemisk luftrensning. Kemisk luftrensning er afprøvet og testet i svinestalde. Der er dog afprøvet en prototype af luftrenser til fjerkræproduktion. Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage). Denne renser er ikke sat i produktion, da afprøvningen viste en række problemstillinger, der skal løses før den evt. bliver sat i produktion. I fjerkræproduktion er støvet meget fedtet, dette sætter sig i renseren, som derved får reduceret effekten. Den ansøgte produktion har en holdrotationsperiode på ca. 1 år. Dette gør, at driftsstabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende. På den baggrund er luftrenser fravalgt, da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret driftsstabilitet og driftsøkonomi.

Ammoniakemissionen reduceres således ved det valgte staldsystem, hyppig fjernelse af gødning (3 ugentlige udmugninger) samt ved fasefodring.

Ammoniakemissionen vil med de pågældende tiltag ligge på 4.142 kg N/år og ligger dermed ca. 307 kg N over BAT-niveauet.

Da der ikke er andre muligheder for at reducere ammoniakemissionen, betragtes BAT for værende overholdt.

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-4524,38 kgN/år

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men	

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Hus 3 og 4 Fritgående høner	FjHø06	3833,14	3564,92	268,22	7,00%	0,00	0,00	0,00	3564,92
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		8930,69	3913,82	5016,87	56,18%	1075,06	-186,35	0,00	3025,11
Hus 2, skrabe høner	FjHø06	1916,57	1782,46	134,11	7,00%	0,00	0,00	0,00	1782,46
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	FjHø08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		3449,83	1511,87	1937,96	56,18%	415,28	-20,29	0,00	1116,88
Sum	Nudrift	5749,71	5347,38	402,33		0,00	0,00	0,00	5347,38
	Ansøgt	12380,52	5425,69	6954,83		1490,34	-206,64	0,00	4141,99

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
Hus 3 og 4 Fritgående høner	FjHø06	0,30	50,50
		0,00	0,00
	FjHø08	0,00	0,00
		0,10	16,86
Hus 2, skrabe høner	FjHø06	0,30	50,50
		0,00	0,00
	FjHø08	0,00	0,00
		0,10	17,58

* Ammoniaktab pr. produktionsenhed er ikke type 1 og type 2 korrigeret.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

Staldnavn	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
Hus 3 og 4 Fritgående høner	Nudrift	Kemisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Kemisk luftvasker	36,00%	8759,00	1075,00
Hus 2, skrabe høner	Nudrift	Kemisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Kemisk luftvasker	36,00%	8759,00	415,00

Haderslev Kommunes vurdering

Udegående høns

Den tid hvor dyrene er udegående, bliver husdyrproduktionen i de pågældende måneder ikke medregnet i ammoniakemissionen. Der er derfor stille vilkår om, at hønsene er udegående i de anførte perioder.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakreduktionskrav er en del af beskyttelsesniveauet for ammoniak. Kravet om reduktion af ammoniakemissionen gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres.

Det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, at det generelle ammoniakreduktionskrav på 15 % opfyldt med en margen på 4.524 kgN/år. Ammoniakemissionen reduceres således ved det valgte staldsystem, hyppig fjernelse af gødning (3 ugentlige udmugninger).

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for ammoniak er beregnet til 3.835 kg N kgN/år. Den indsendte ansøgning viser en ammoniakemission på 4,142 kgN/år. Derved er BAT niveauet for ammoniak overskredet med 307 kgN/år.

Haderslev Kommune vurderer dog, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), ved det valgte staldsystem. Ved 3 ugentlige udmugninger opnås en reduktion af ammoniakfordampningen på 36 %. I Haderslev Kommunes vurdering indgår det, at der ikke er udarbejdet BAT-standardvilkår for frilandshøner eller skrabe høner. Yderligere indgår det, at der i den ny husdyrregulering⁹, der træder i kraft 1. august 2017, er fastslået, at der hvor der ikke findes eksisterende vejledende BAT-standardvilkår, fastsættes kravet ud fra det generelle ammoniakreduktionskrav. Det generelle ammoniakreduktionskrav for fjerkræ er på 15 %. Da BAT ikke er en statisk størrelse men derimod en retlig standard, der ændrer sig som følge af den teknologiske udvikling, vurderer Haderslev Kommune at det som betragtes som BAT efter den 1. august 2017 er at betragte som BAT på afgørelsestidspunktet for denne godkendelse

Der er stillet vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi "hyppig fjernelse af gødning (3 ugentlige udmugninger)" i afsnit 2.1. "Dyrehold og management".

Vilkår

De fritgående høns (i hus 3 og 4 30.500 stk.) skal være udegående i gennemsnit 1 mdr. om året.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Der er beregnet ammoniakdeposition til ammoniakfølsom natur, der er beliggende nærmest ved ejendommen.

Merdepositionen til de pågældende områder ligger på 0 kg N og derunder. Merdepositionen ligger dermed langt under 1 kg N som er min. kravet.

Jf. mail fra Birgitte Myrtue fra den 15/12, stiller kommunen krav om, at der til mosen ved Bansø, naturpkt. 3a-3c, ikke må være nogen merbelastning. Der stilles ingen krav til totaldepositionen til mosen.

Nærmeste kat. 2 natur er Rybgjerg Sø og det overdrev, der ligger i tilknytning til søen. Beregninger viser, at totaldepositionen efter udvidelsen vil ligge på 0,3 kg N og kravet om maks. 1 kg N i totaldeposition er dermed overholdt.

Nærmeste Natura 2000 er Pamhule skov og Stevning Dam, der er beliggende ca. 4,1 km nordøst for ejendommen. Totaldepositionen til området er beregnet til 0,1 kg N og kravet om maks. 0,7 kg N i totaldeposition er ligeledes overholdt.

⁹ Miljøstyrelsen. Introduktion til ny husdyrregulering. http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Introduktion-til-ny-husdyrregulering.ashx#Husdyrvejledning.Introduktion-til-ny-husdyrregulering_bBAT_til_begrænsning_af_ammoniakemissionb_6

Inden for 1.000 m fra ejendommen:

Ca. 325 m Ø for ejendommen ligger en mose v. Bansø.

Ca. 410 m NV for ejendommen og ca. 585 m Ø for ligger to overdrev samt Rygbjerg Sø.

Ca. 830 m N ligger et engområde og ca. 875 m S ligger et større eng- og moseområde.

Der ligger desuden flere søer i området spredt omkring ejendommen.

Med de planer Eike har på nuværende tidspunkt, ser det ud til, at de kan realiseres uden en merdeposition.

Der er taget udgangspunkt i nudriften fra 2011. Når det er et tillæg, så skal vi jo gå 8 år tilbage.

Grunden til at emissionen er lavere i forhold til i den eksisterende miljøgodkendelse er, at vi i ansøgt drift har indsat effekt fra 3 ugentlige tømninger af gødningsbåndet, som reducerer ammoniakemissionen med 36 %.

Ammoniakemissionen reduceres således ved det valgte staldsystem, hyppig fjernelse af gødning (3 ugentlige udmugninger) samt ved fasefodring.

Ammoniakemissionen vil med de pågældende tiltag ligge på 4.142 kg N/år og ligger dermed ca. 307 kg N over BAT-niveauet.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrgodkendelsesloven¹⁰ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹¹ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

---

¹⁰ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009 \(er det korrekt med den gamle bek?\)](#)

¹¹ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 211 af 28/02/2017](#)

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Overdrev og skovnaturtyper i Pamhule og Stevning Dam området	>4 km	-	-	20,7 (2014) 16,9 (2012)	10-20
<i>Kategori 2</i>					
Rygbjerg Sø	550 m Ø	-0,2	0,3	(16,3)2012 21,1 (2014)	5-10
Overdrev nord for Rygbjerg Sø	580 m NØ	-0,2	0,3	16,3 21,1	10-20
<i>Kategori 3</i>					
Mose nærmeste punkt ved Bansø	320 m SØ	-0,8	1,1		
Mose fint område ved Bansø	340 m SØ	-0,7	1,0	16,3 21,1	10-15

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 7 og 8.

Kategori 1 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er skovområder og overdrev, som findes mere end 4 km nordøst for det ansøgte projekt. Naturområderne modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på den baggrund, at naturtyperne ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

De nærmeste naturtyper omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er Rygbjerg Sø, som findes ca. 550 m øst for det ansøgte projekt og et overdrev umiddelbart nord for Rygbjerg Sø, som findes ca. 580 m nordøst for anlægget. Rygbjerg sø er en næringsfattig "lobeliesø", som er omfattet af fredningen af Rygbjerg- og Vedsted Søer med omgivelser. Søen og overdrevet modtager 0,3 kg N/ha/år i total ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt og en negativ mer-deposition. Det vurderes derfor, at naturtypernes naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 3 er en mose som findes ca. 340 m SSØ for anlægget. Mosen er besigtiget september 2016. Der er tale om et meget vådt område, som har karakter af hængesæk med et varieret plantesamfund domineret af *tørvemosser* med bl.a. *kragefod*, *bukkeblad*, *lysesiv*, *børstesiv*, *kær svovlrod*, *vand snerre*, *kærtidsel*, *dusk fredløs*, *kær dueurt*, *dynd padderokke*, *sideskærm*, *kær ranunkel*, *øret pil*, *mosebunke*, *smalbl. dunhammer*, *vand pileurt*, *vandstjerne sp.*, *vandrøllikke* samt *smalbl. kæruld* og enkelte *birketræer*. Artssammensætningen viser at mosen er næringsfattig og med 11 positivarter for mose og kær og 5 indikatorarter er mosens naturtilstand vurderet som høj.

Moseområdet med Ban Sø danner tilløb til Rygbjerg Sø og er sammen med Rygbjerg Sø og Vedsted Sø fredet med det formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet og at sikre opretholdelsen af de naturvidenskabelige værdier i området. Rygbjerg og Vedsted er lobeliesøer og skal sikres som uforurenede, næringsfattige vådområder.

På baggrund af fredningskendelsen, som har til formål at området skal sikres som uforurenede næringsfattige vådområder og på baggrund af baggrundsbelastningen som allerede overskrider tålegrænsen for hængesæk og for lobeliesøer (se tabel 1), er husdyrbrugsgodkendelseslovens regler mht. ammoniak til kategori 3 naturtyper skærpet, således at der ikke kan tillades nogen mer-deposition til næringsfattige vådområder, som har forbindelse til søerne, dvs. Ban Sø med omgivende hængesæk.

Moseområdet modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, en negativ mer-deposition på 0,7 (eller 0,8 kg N/ha i det nærmeste punkt) i forbindelse med udvidelsen og en samlet deposition på 1 kg N/ha (eller 1,1 kg N/ha/år i det nærmeste område). Se tabel 1. Da mosen modtager en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år er husdyrgodkendelseslovens krav overholdt og, da der ikke er nogen mer-deposition til mosen/hængesækken er fredningskendelsen imødekommet. Det vurderes på den baggrund, at mosens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹² § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrgodkendelseslovens¹³ § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

¹² Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [121](#) af 26/01/2017

¹³ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009](#)

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
sø	150 m SØ	negativ	-	15,8 (2012) 20,8 (2014)	-
sø	292 m V	negativ	-	- -	-
Overdrev	419 m NV	negativ	-	- -	10-20

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 9.

De nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområder, som ikke er kategoriseret natur, er to søer, som findes hhv. ca. 150 m sydøst for anlægget og 292 m vest for anlægget. Se ovenstående tabel 2. Søerne modtager en negativ merdeposition af ammoniak fra anlægget. Det vurderes på den baggrund at søernes tilstand ikke vil ændre sig negativt som følge af det ansøgte projekt på Tøndervej 10.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹⁴ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- *ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

¹⁴ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr 408 af 01/05/2007](#)

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
<i>Pamhule Skov og Stevning Dam</i>	4,2 km NØ

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 11.

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er nr. 92 Pamhule Skov og Stevning Dam, som omfatter habitatområde nr. 81 og fuglebeskyttelsesområde nr. 59. Natura 2000-området findes ca. 4,2 km nordøst for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes området's udpegningsgrundlag.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 11. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 12.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

I området omkring anlægget findes der flere paddeobservationer både i søen ca. 150 m syd for anlægget og i mose/hængesæk området ca. 320 m sydøst for anlægget, herunder især løvfrø.

Ingen af naturområderne i området omkring anlægget vil som følge af projektet blive påvirket af en merdeposition af ammoniak, men vil modtage en mindre totaldeposition end i nudriften i 2011. Totaldepositionen ligger på 1,1 til moseområdet og anslås at ligge på 2-3 kg N/ha/år til søen. Der er ikke fastsat en tålegrænse for almindelige småsøer beliggende på dyrket mark, idet de estimeres at være næringsrige pga. markdriften omkring dem. Derfor og idet der ingen merdeposition sker, vurderes ammoniak fra anlægget ikke at påvirke eller ødelægge bilag IV padders yngle- eller rastevilkår i søen.

Moseområdet er en næringsfattig hængesæk med en tålegrænse på 10-15 kg N/ha/år, som baggrundsbelastningen allerede overskrider.

Det vurderes at moseområdets værdi som yngle- eller rastelokalitet for bilag IV padder heller ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget, idet totaldepositionen er begrænset på 1 - 1,1 kg N/ha/år og der ikke sker en merdeposition til yngle- og rasteområderne for bl.a. løvfrøer og, idet der jf. DMU notat af 26/06 2005 ingen målbar ændring sker af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor

birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområder. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune ved Ladegård eng, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

3 Arealerne

Med den ændrede husdyrbruglov, som Folketinget vedtog den 23. februar 2017, er der lavet om på reglerne om godkendelse og tilladelse af husdyrbrug.

Miljøstyrelsen har den 2. marts 2017 i et notat "Fakta om den ændrede husdyrbruglov" udsendt en vejledning af vejledningen fremgår følgende:

"Loven træder i kraft den 1. august 2017, dog træder dele af loven i kraft den 2. marts 2017. Den 1. august 2017 bortfalder afgørelser og vilkår om udbringning af husdyrgødning på arealerne, og de afløses af den nye generelle arealregulering. Loven indebærer samtidig, at kommunerne fra den 2. marts 2017 skal ophøre med at træffe afgørelse om arealvilkår...". Haderslev Kommune har på den baggrund ikke stillet vilkår til arealerne i denne afgørelse.

Ifølge miljøstyrelsens vejledning¹⁵ vil, reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning ske gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse.

---

¹⁵ Miljøstyrelsen. Introduktion til ny husdyrregulering,
<http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Introduktion-til-ny-husdyrregulering.ashx>

4 Vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse

I dette afsnit redegøres der for vilkår fra den eksisterende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommunes vurdering

En række vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse af 8. februar 2011 ophæves med denne revurdering, idet de vurderes at være erstattet af lov, der fremgår af bilag 2b, hvor de er streget igennem. Det drejer sig om følgende:

Vilkårene 4 - 5 ophæves, idet vilkårene relaterer sig til bygninger der ikke er bygget og ikke bygges.

Vilkårene 7 - 8 ophæves, idet vilkårene relaterer sig til skærmende beplantning ved bygninger, der ikke er bygget og ikke bygges.

Vilkårene 12, 14, 16 og 17 ophæves, idet husdyrholdets størrelse er reguleret i vilkår 3 i tillægget.

Vilkår 13 ophæves, idet placering dyreholdet og stipladser i stalde er reguleret i tillæggets vilkår 1.

Vilkår 15 ophæves, idet afsætning til biogasanlæg er reguleret i tillæggets vilkår 9.

Vilkår 25 ophæves, idet andelen af udegående høns er reguleret i tillæggets vilkår 15.

Vilkårene 26 - 35 ophæves, idet vilkårene der relaterer sig til fodring er unødvendige da husdyrbruget lever op til kravet til anvendelse af BAT på anden vis.

Vilkår 38 ophæves, idet afsætning til biogasanlæg er reguleret i tillæggets vilkår 9.

Vilkår 45 ophæves, idet vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler er reguleret igennem Vaskepladsbekendtgørelsen¹⁶.

Vilkår 70 vedr. opbevaring af døde dyr håndhæves igennem bekendtgørelse om døde produktionsdyr. Fødevarestyrelsen er myndighed på området.

Vilkår 71-76 udgår, idet Kommunen skal ophøre med at træffe afgørelse om arealvilkår fra den 2. marts 2017, se nærmere begrundelse i kapitel "3 Arealerne".

Vilkår 77 ophæves, idet vilkårene relaterer sig til bygninger der er bygget.

Videreførte vilkår fra miljøgodkendelse af 8. februar 2011.

Der er i de eksisterende vilkår foretaget mindre sproglige om formuleringer. Vilkårene er dog ikke skærpet og kan dermed ikke påklages.

---

¹⁶ Bekendtgørelse nr. 906 af 24/06/2016 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler

5 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	42
Bilag 2a – Oversigt over vilkår	44
Bilag 2b – Oversigt over vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse af 8. februar 2011	45
Bilag 3 – Oversigtskort over lugtkonsekvenszone	51
Bilag 4 – Oversigtskort over anlæg	52
Bilag 5 – Kapacitetserklæring.....	53
Bilag 6 – Foldareal.....	54
Bilag 7 – Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg	55
Bilag 8 – Kort over kategori 3 natur ved anlæg	56
Bilag 9 – Kort over § 3 natur ved anlæg	57
Bilag 10a – Kort over fortidsminder, sten og jorddiger og fredede områder.....	58
Bilag 10b – Landskabet	59
Bilag 10c – Kort over Vedsted Gravhøje ("femhøjene").....	60
Bilag 11 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg	61
Bilag 12 – Potentielle bilag IV arter.....	62
Bilag 13 - Ansøgningen	66

Bilag 1 - Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love - [LOV nr. 204 af 28/02/2017](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - [BEK nr. 1317 af 19/11/2015](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - [LBK nr. 1578 af 08/12/2015](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1579 af 08/12/2015](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 211 af 18/02/2017](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr. 1324 af 15/11/2016](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr. 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)

- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1611 af 10/12/2015](#) (Olietanksbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 188 af 26/02/2016](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr. 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [Erhvervsstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2a – Oversigt over vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelse meddelelser. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.
- 3) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 41.300 årshøner, svarende til 242,94 DE, efter nugældende dyreenhedsberegninger.
- 4) Gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 5) Der skal føres en logbog, hvori der registreres tidspunktet for tømning af gødningsbånd (start- og sluttidspunkt)
- 6) Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere end 14 dage.
- 7) Logbogen der føres vedr. gødningsbånd skal opbevares i mindst fem år på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 8) Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.
- 9) Der skal afsættes husdyrgødning fra Tøndervej 10, 6500 Vojens til biogasanlæg, som skal modtage gødning fra 227,99 DE høns, efter nugældende dyreenhedsberegninger. Gyldig kontrakt skal til enhver tid kunne fremvises.
- 10) Der skal foreligge en endelig kontrakt med et biogasanlæg om, at de vil modtage husdyrgødning fra 227,99 DE høns. Kontrakten skal indsendes til Haderslev Kommune inden dyreholdets udvidelse påbegyndes.
- 11) Gødningsbåndet skal, som ansøgt, tømmes 3 gange ugentligt for at mindske ammoniakemissionen.
- 12) Materialer på alle udvendige bygningssider, herunder facader, gardin og siloer, skal udføres i antracit grå og må ikke have et glanstal over 35. Tag er dog undtaget.
- 13) Der skal anvendes samme tag farve som på den eksisterende bygning og belægningne på taget må ikke have et glanstal over 35. Hvis der skal skiftes tag på staldbygningen i sin helhed, skal taget udføres i antracit grå.
- 14) Toppen af siloerne må ikke overstige 12 meter.
- 15) De fritgående høns (i hus 3 og 4 30.500 stk.) skal være udegående i gennemsnit 1 mdr. om året.

Bilag 2b - Oversigt over vilkår fra eksisterende miljøgodkendelse af 8. februar 2011

Vilkår der er streget igennem, slettes ved dette tillæg. Begrundelse for sletning fremgår af afsnit 4. Øvrige vilkår fortsætter uændret.

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Tøndervej 10, 6500 Vojens, herunder samtlige arealer inkl. udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CVR nr. 12079605 og CHR nr. 53269
2. Miljøgodkendelsen træder i kraft den dato den meddeles. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke påbegyndt indenfor 2 år, og hvis den ikke er udnyttet indenfor 2 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
- ~~4. De nye bygninger, vintergarden, gødningshus og silo skal etableres som angivet på bilag 1~~
- ~~5. Bygningerne skal opføres i afdæmpede farver og i ikke-reflekterende materiale og matche de farver og materialer det eksisterende byggeri har.~~
6. Eksisterende beplantning ved eksisterende driftsbygninger, skal bevares og vedligeholdelse.
- ~~7. Etablering af nyt beplantningsbælte på matrikel 26, Arnitlund, Vedsted parallelt (øst/vest) med den fremtidige opdrætsstald og Tøndervej. Beplantningsbæltet skal etableres senest et år efter bygningen står færdig.~~
- ~~8. Beplantningsplan skal indsendes til kommunen senest 2. mdr. efter etablering af opdrætsstalden. Beplantning skal udføres førstkommende plantesæson efter kommunens accept af planen.~~
9. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
  - Ejerskifte af virksomhed
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
  - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år.
10. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
11. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forurenings begrænsende foranstaltninger:
  - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
  - Gødningshus der ikke længere anvendes, skal rengøres.

Årsproduktion

12. ~~Bedriften tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt:
  - 37.300 årshøner
  - 33.000 hønnikersvarende til i alt 248,27 DE~~
13. ~~Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og stipladser som angivet i bilag 2.~~
14. ~~Det maksimalt tilladte antal dyr i ovennævnte dyrekategorier på stald af gangen er 40.480 (stipladser ved årshøns og 15.000 (stipladser ved hønnikerne) fordelt som ovenstående.~~
15. ~~Der skal foreligge skriftlige aftaler for afsætning af husdyrgødning til de biogasanlæg jf. vilkår nr. 76. Årsproduktionen må ikke overstige 74,9 DE før de skriftlige aftaler foreligger. Når der forefindes skriftlige aftaler om afsætning af fast gødning / dybstrøelse, må årsproduktionen stige, svarende til hvad der kan afsættes. Årsproduktionen må dog ikke overstige, niveauet angivet i ovenstående vilkår.~~
16. ~~Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller (maksimal afvigelse +/- 5 %) så længe både det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.~~
17. ~~Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:
  - Når besætningen er nået op på maksimal tilladelig produktion svarende til 248,27 DE,
  - Besætningens/produktionens størrelse den 09/02-13~~
18. ~~I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn effektivitetskontrollen og opgørelser fra CHR, dækkende de sidste 3 års produktion, ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden~~

Staldinventar- og drift

19. ~~Ventilationsanlæg skal renholdes og justeres jævnligt efter producentens anvisninger, så lugt og støjgener minimeres.~~
20. ~~Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for hvad der er indført af renere teknologi siden sidst.~~

Ammoniakreducerende miljøteknolog i - anlæg

21. ~~Staldanlæggene (1.1.1 og 1.1.2) skal være indrettet med gødningsbånd.~~
22. ~~Der skal ske udmugning minimum 3 gange i ugen i stald 1.1.1 og 1.1.2.~~
23. ~~Der skal føres logbog over driftstop og varighed på udmugningsanlægget.~~
24. ~~Staldanlægget skal minimum rengøres mellem hvert hold høns.~~
25. ~~224,7 DE (høns) skal være udegående i gennemsnit 1 mdr. om året.~~

Fodring

26. ~~Der skal i fodringen af dyrene benyttes fase fodring.~~
27. ~~For at forbedre foderudnyttelsen af fosfor skal der tilsættes fytase til alt foder efter vejledende værdier og mængden af fosfor i foderet skal tilsvarende sænkes efter anvisning fra foderproducenten.~~
28. ~~Som dokumentation for den løbende optimering og tilpasning af foderblandingerne i~~

~~besætningen, den flerfasede fodringsstrategi, skal ejendommens blanderecepter, foderdeklarationer opbevares i en logbog.~~

~~29. Logbogen skal indeholde tydelig datomærkning for dokumentation for fytasetilsætningen.~~

~~30. Logbogen skal på tilsynsbesøg kunne forevises for en periode svarende til perioden siden sidste kommunale tilsyn.~~

~~31. Der skal udarbejdes foderplan.~~

~~32. Type 2 korrektion for årshøns for kvælstof må højest være 0,937 beregnet ud fra formel i bilag 11.~~

~~33. Samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe og i det pågældende staldsystem på hele ejendommen skal leve op til ovennævnte kvælstof krav. Dokumentation skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar (jf. plantedirektoratets regler¹⁷) det efterfølgende år. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller afregninger fra slagteri, eller lignende.~~

~~34. Type 2 korrektion for årshøns for fosfor må højest være 0,658 beregnet ud fra formel i bilag 11.~~

~~35. Samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe og i det pågældende staldsystem på hele ejendommen skal leve op til ovennævnte fosfor krav. Dokumentation for skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller afregninger fra slagteri, eller lignende.~~

Lugt

~~36. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fordringsanlæg holdes rene.~~

~~37. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.~~

Gødnings-opbevaring

~~38. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast gødning og dybstrøelse på mindst 9 måneder til rådighed på ejendommen.~~

~~39. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gødningsholdigt vand til drænsystemet.~~

Gødningshåndtering

~~40. Håndtering af gødning skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.~~

~~41. Efter udbringning af husdyrgødning på mark, skal det sikres, at der ikke er spild af husdyrgødning på veje.~~

¹⁷ Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler 2008/09, s 21.

Transport

42. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens læsses, således at husdyrgødningen ikke kan tabes under transport. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.

Spildevand m.v.

43. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samletank.

44. Opsamlingsstankene skal have en kapacitet på i alt 60 m³.

45. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.

46. Al vask af maskiner der anvendes til udbringning af husdyrgødning, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholderne. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

Uheld og driftsforstyrrelser

47. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.

48. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes senest 2 måneder efter meddelelsen af denne godkendelse til tilsynsmyndigheden.

49. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen og findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.

50. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Støj

51. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.

52. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode:

Dag	kl. 07-18 55 dB(A) (8 timer)
Aften	kl. 18-22 45 dB(A) (1 timer)
Nat	kl. 22-07 40 dB(A) (½ timer)
Lørdag	kl. 07-14 55 dB(A) (7 timer)

Lørdag kl. 14-22 45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdag kl. 07-22 45 dB(A) (8 timer)

53. Maksimal værdien må om natten ikke overstige 55 dB(A).
54. Såfremt de stillede støjkrav ikke er overholdt, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
55. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning efterwise, at de stillede støjkrav er overholdt.
56. Støjmåling kan max. kræves 1 gang årligt på tilsynsmyndighedens forlangende, med mindre der er konstateret overtrædelse af gældende regler/(vilkårsbestemte) støjgrænser. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger herom.

Skadedyr

57. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
58. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
59. Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.

Støv

60. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal, vurderet af tilsynsmyndigheden.
61. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Lys

62. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
63. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Oplag af olie og kemikalier

64. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplaget må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
65. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største

beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.

66. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand/grundvand.

Affald

67. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
68. Der skal føres register over affaldsproduktionen på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.
69. Bedriftens farlige affald skal sorteres og skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
70. Der må i tidsrummet indtil afhentningen af døde dyr ikke opstå uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.

Udbringning

71. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 75,21 DE på de ansøgte udbringningsarealer (53,56 ha ejet/lejet areal) jf. bilag 4.
72. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med reglerne om god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
73. Det skal ved dyrkning og gødning af de vandløbsnære arealer sikres at der ikke sker direkte afstrømning til vandløbet og der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb.
74. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte og gødningsplaner, overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
75. Udbringning af gødning mm. må ikke foretages på jord som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stejle skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
76. Der skal ske afsætning af fast gødning og dybstrøelse op til 173,06 DE til biogasanlæg. Der skal foreligge en skriftlig overførselsaftale med biogasanlægget inden afsætning.

Vilkår for miljøredegørelser

77. Der skal i forbindelse med byggeriet foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i bedriften gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder hvilket energimæssige tiltage der er overvejet, gennemført samt fravalgt. Rapporten skal senest den sammen med byggeanmeldelsen indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.
78. Bedriften skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el.
79. Der skal etableres vandur på vandindtaget og det månedlige forbrug skal indføres i driftsjournalen

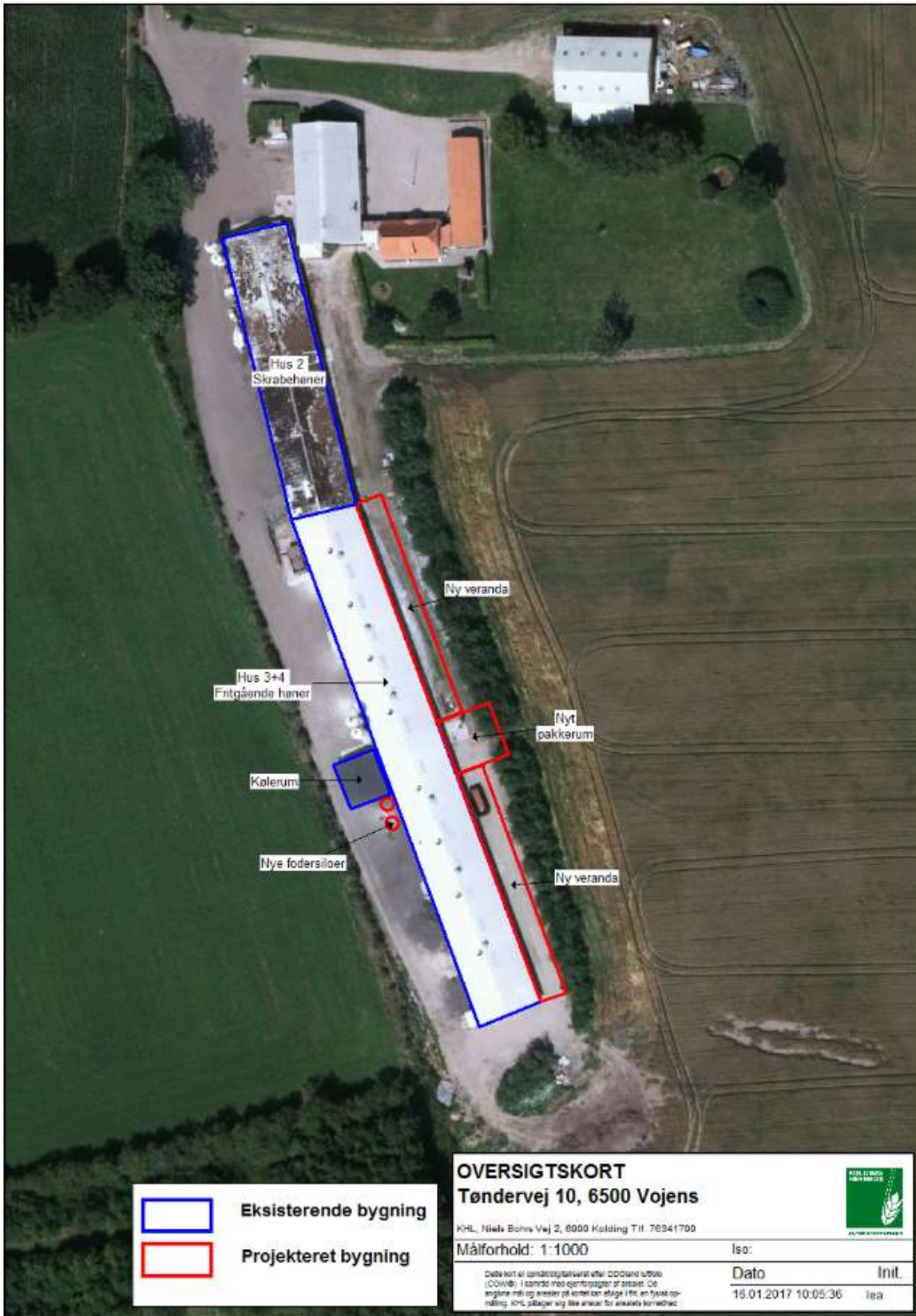
Bilag 3 – Oversigtskort over lugtkonsekvenszone

Vejledende konsekvenszone: 313,11 m

Bilag 4 - Oversigtskort over anlæg

Bilag 5 - Kapacitetserklæring

Organisk gødning - produktion og forbrug
Høstår: 2017

TEST Lene . . . 6000 Kolding . . .

cvr: _____ . . . medl.: 99999910

Besætning, dyreenheder og gødningsproduktion							
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	DE	Tons	Kg N	Kg P	Kg K
CHR-nr./Besæt.nr.: /							
Årshøner, fritgående, konsumæg, Fler-etage m..	30.500,0	Årsdyr	179,4	723	16.257	4.819	8.418
Årshøner, skrabeheøns, konsumæg, Fler-etage ..	10.800,0	Årsdyr	63,5	284	6.167	1.858	3.251
			242,9	1.007	22.423	6.677	11.669
I alt			242,9	1.007	22.423	6.677	11.669

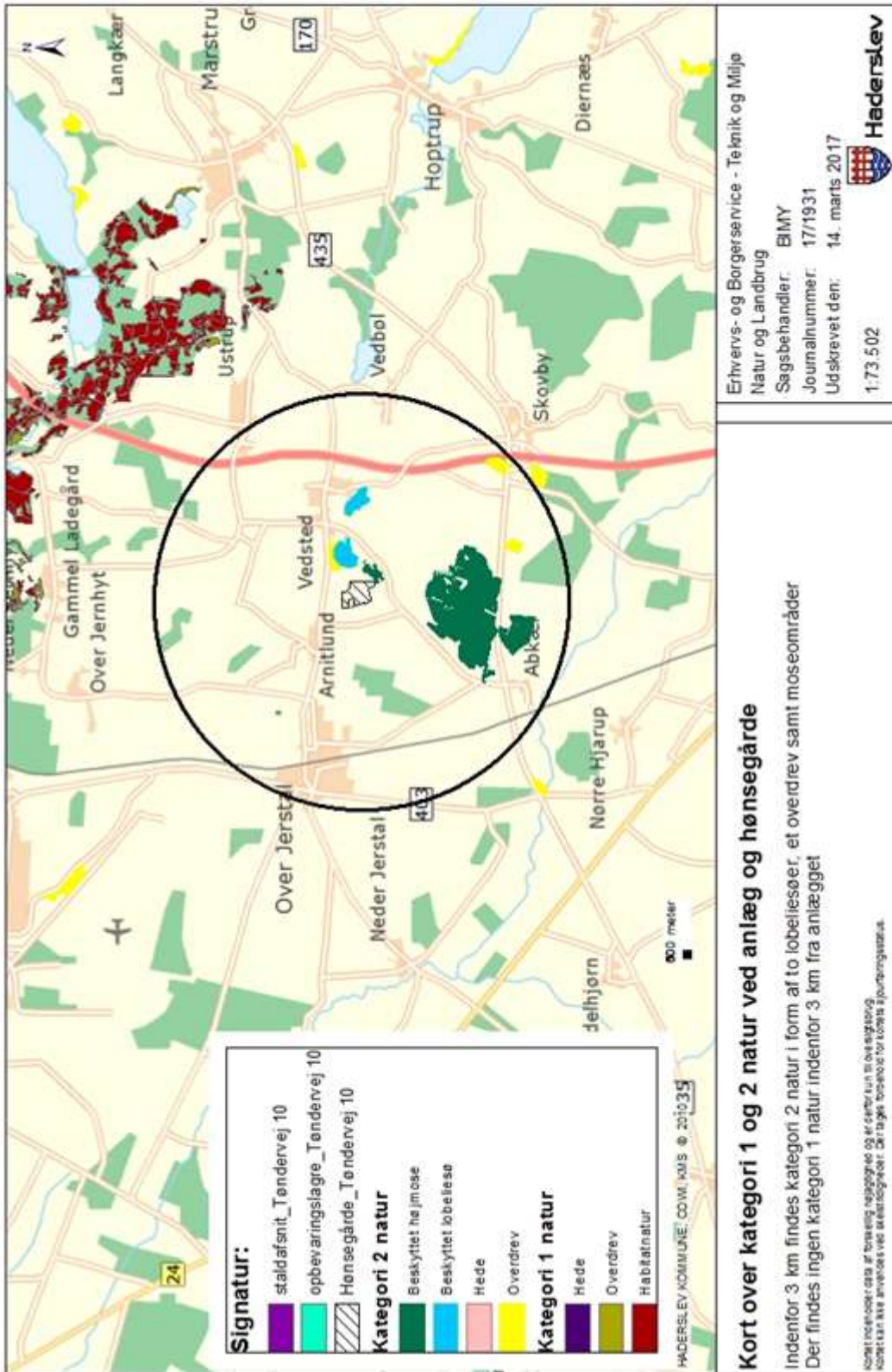
Dyreenheder og harmoni		Dyreenheder			
Egen besætning før fradrag		242,94			
Frdrag i DE					
Modtaget DE					
Produceret inkl. modtaget		242,94			
Afsat DE					
Forbrugt DE		18,71	Max.	DE	
Lageropbygning		224,23			
Harmoniareal		ha			
Forbrug af DE pr. ha		DE/ha	Max.	DE/ha	
Virksomheden indgår i produktionsmæs. sammenh.	Nej				
Indberettet andet harmonikrav på bedriften	Nej				
Undtagelsen på 2,3 DE for kvægbrug er anvendt	Nej				

Bilag 6 - Foldareal

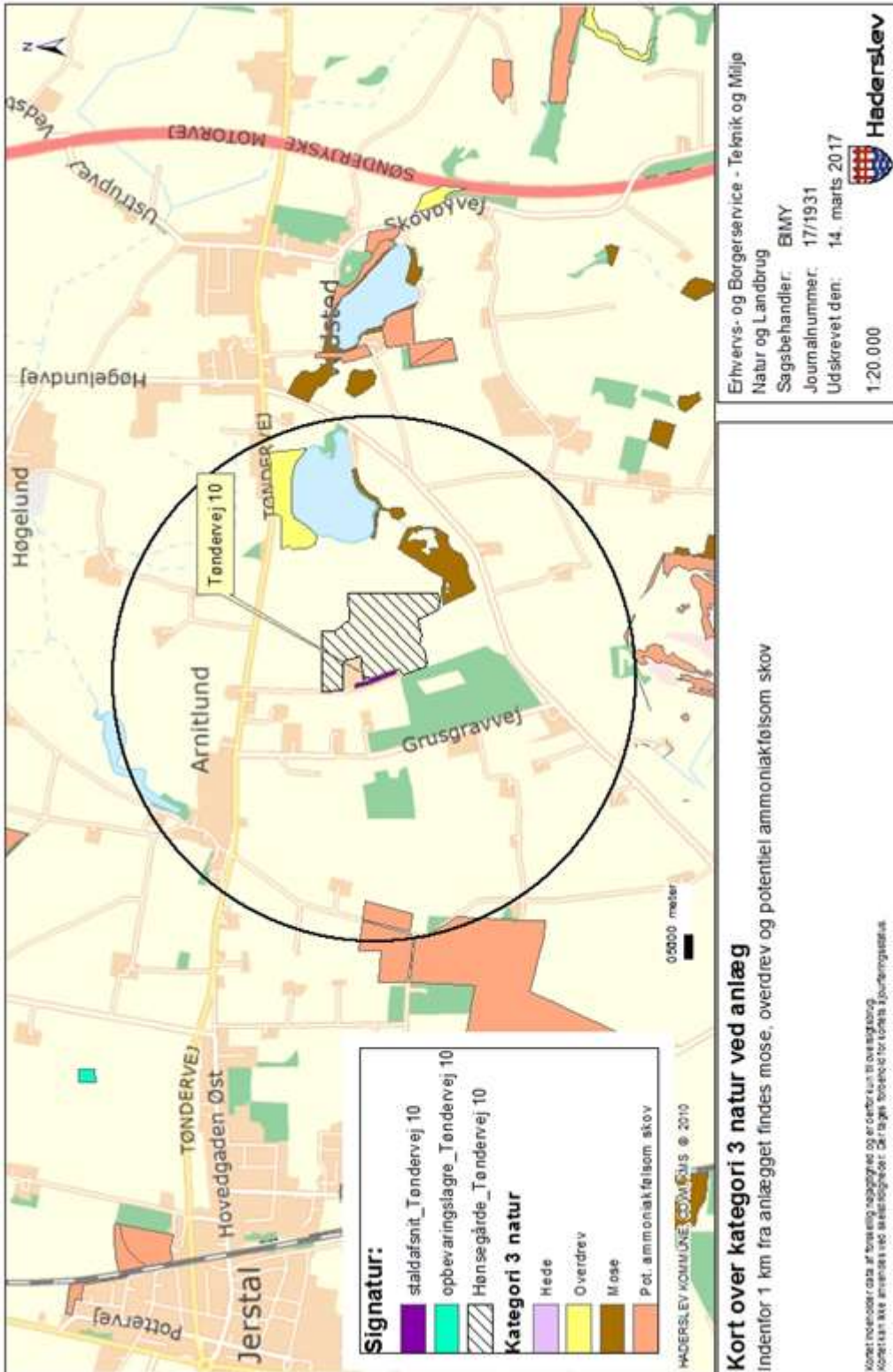

Bilag 7 - Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

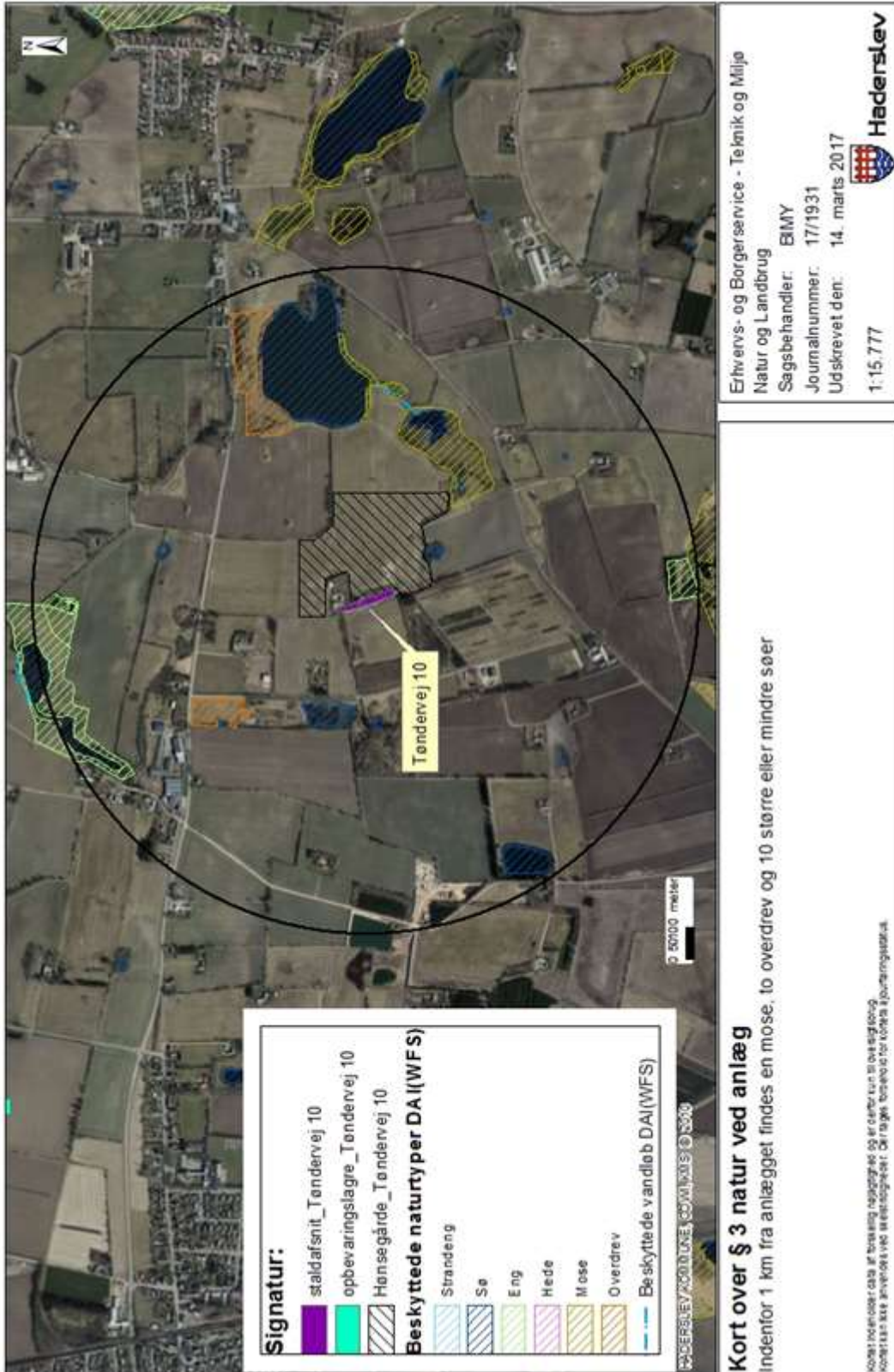
Bilag 8 - Kort over kategori 3 natur ved anlæg

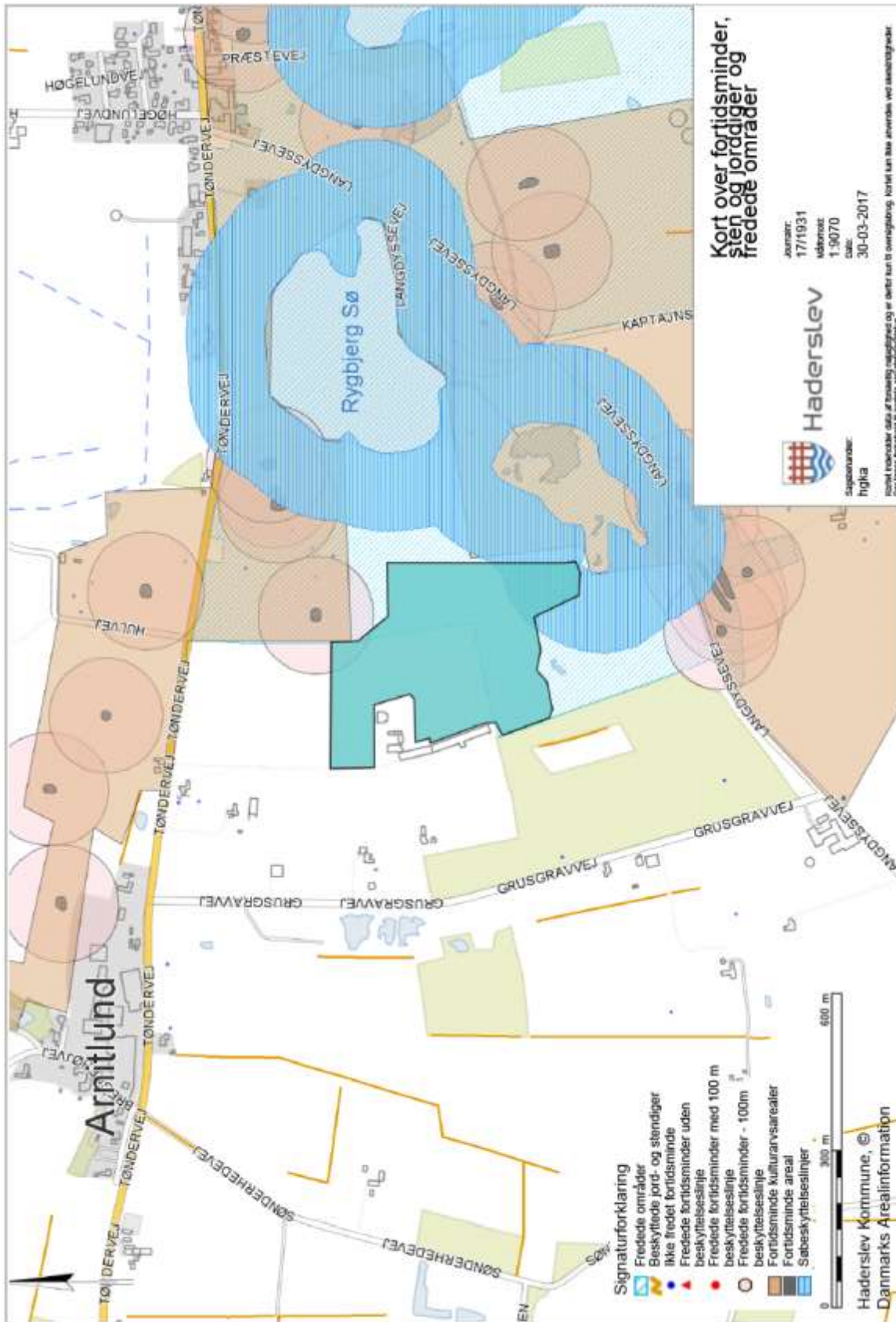

Bilag 9 - Kort over § 3 natur ved anlæg

Bilag 10a - Kort over fortidsminder, sten og jorddiger og fredede områder

Bilag 10c - Kort over Vedsted Gravhøje ("femhøjene").

I et kun tre km² stort område er der registreret ikke færre end 100-150 gravhøje. Her har været en stor koncentration af mennesker i sten- og bronzealderen.

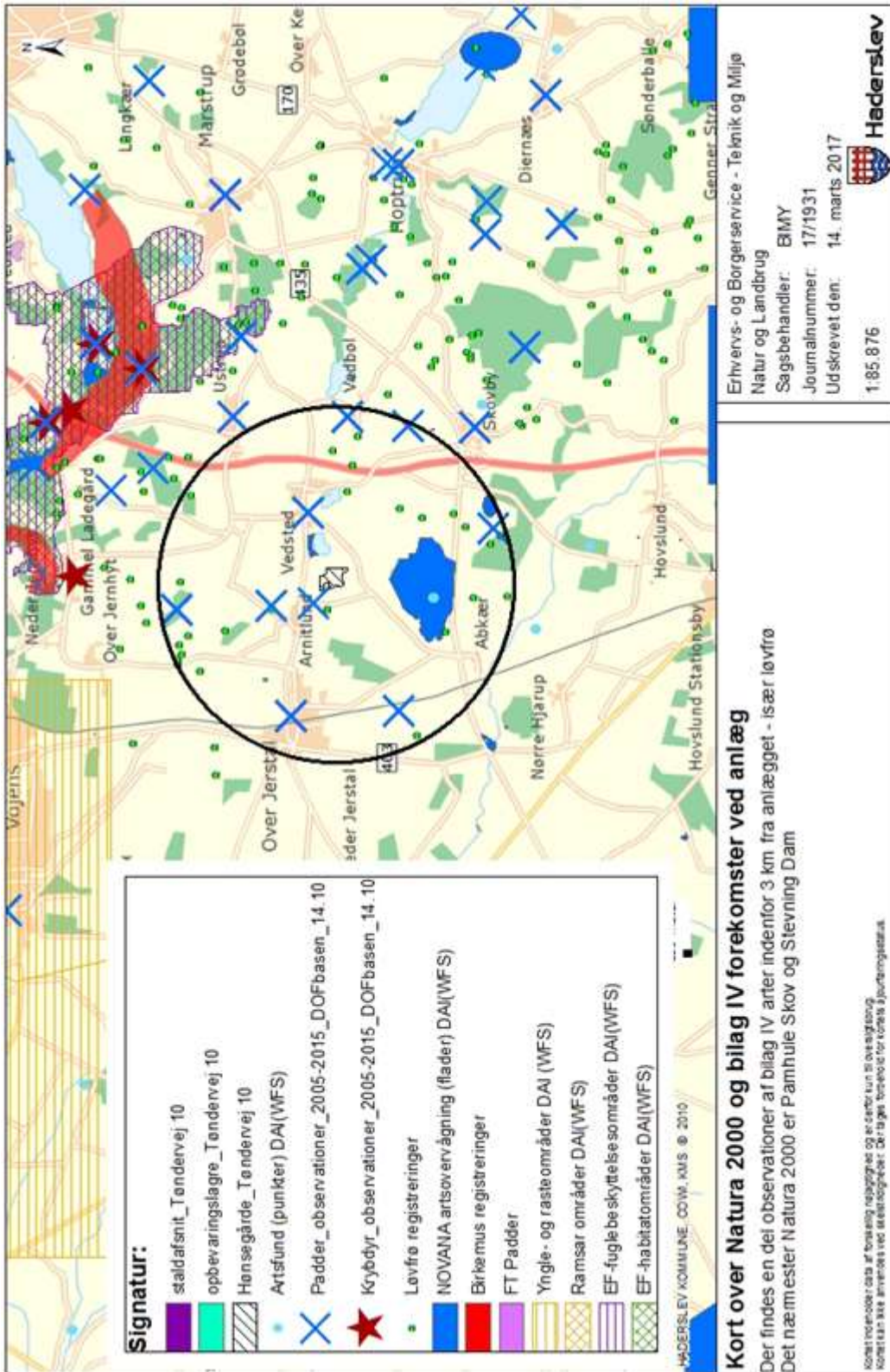
I det lille fredede område er der fem høje, som alle bærer en spændende historie. Gruppen af oldtidsminder er nogle af de mest imponerende i Sønderjylland og de kaldes "femhøjene", selv om der faktisk er seks høje – og tidligere kunne 14 høje findes i denne lille fredning.

Oldtidshøjene er opført i bondestenalderen fra 3500-3200 før vor tidsregning. Tæt på P-pladsen ligger en runddysse, der blev restaureret i 1990'erne. Den er fra 3000 år før vor tidsregning. Ved siden af ligger en stordysse med en dæksten på 7 tons. Den er anlagt 3200 år før vor tidsregning, og blev i 600 år brugt som gravsted. Den forfaldt i et par hundrede år, men i den ældre bronzealder blev en ny gravhøj anlagt ovenpå den oprindelige.

To langdysser er henholdsvis 92 og 115 meter lange, og dermed blandt de længste i Jylland. Gravkammerene er fjernet i forrige århundrede. I jættestuen "Holmshøj" fører en gang ind til gravkammeret.

Bilag 11 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Bilag 12 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a. sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæblen,

herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Ynglen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 13 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 94026.

- Første ansøgning, version 1, 25 sider og 4 bilag er modtaget den 16. 01 2017.

Ansøgningskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 17/1931 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Erhverv på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.